

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS HAAZINU • MAAMAR 3

בעז"ה

Prêtez l'oreille, cieux

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/haazinu/3/

1 בעז"ה [בעזרת השם]

Avec l'aide de D.ieu.

2 האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי יערוף כמטר לקחי תול כטל אמרתי. הנה התורה נמשלה למטר ולטל כמ"ש

«Prêtez l'oreille, cieux, et je parlerai; que la terre entende les paroles de ma bouche. Mon enseignement s'écoulera comme la pluie, ma parole ruissellera comme la rosée.» Or, la Torah est comparée à la pluie et à la rosée, comme il est écrit :

כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים כו' כן יהיה דברי אשר יצא מפי כו'

«Car, de même que la pluie et la neige descendent du ciel», etc., «ainsi en sera-t-il de Ma parole qui sort de Ma bouche», etc.

וכן נמשלה לטל כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] טל תורה וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] מטל השמים זה מקרא כו' (במדרש רבה פ' תולדות פס"ו).

De même, elle est comparée à la rosée, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : «La rosée, c'est la Torah»; et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : «"De la rosée du ciel" : cela désigne l'Écriture», etc. (dans Midrach Rabba, Parachat Toldot, chapitre 66).

והנה מטר הוא ממטה למעלה כמ"ש ואד יעלה מן הארץ והשקה כו' וטל הוא מלמעלה למטה וענין האזינו השמים ותשמע הארץ הוא

Or, la pluie va du bas vers le haut, comme il est écrit : «Une vapeur s'élevait de la terre et arrosait», etc.; tandis que la rosée va du haut vers le bas. Et le sens de «Prêtez l'oreille, cieux [...] et que la terre entende», c'est

כי יש ב' מיני נשמות א' אותן שהם בעלי תורה שתורתם אומנתם. והב' בעלי עסקים שעוסקים במצות וגמילות חסדים.

qu'il existe deux sortes d'âmes. Les premières sont celles des maîtres de la Torah, pour qui l'étude de la Torah est l'occupation principale. Les secondes sont celles des hommes d'affaires, qui s'occupent des mitsvot et des actes de bonté (guémilout 'hassadim).

כי על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח [גמילות חסדים] והנה עבודה שהוא מצות קרבנות אין לנו משחרב בהמ"ק [בית המקדש]

Car «le monde repose sur trois choses: la Torah, le service et les actes de bonté». Or, le service, qui désigne la mitsva des sacrifices, nous ne l'avons plus depuis la destruction du Saint Temple,

ולא נשאר לנו כ"א תורה וגמ"ח [וגמילות חסדים] ובעלי תורה נקרא שמים ע"ש [על שם] התורה שהתורה היא מן השמים והארץ היא בחי' בעלי מצות העוסקים בקיום המצות מעשיות בפועל ממש

et il ne nous reste que la Torah et les actes de bonté. Les maîtres de la Torah sont appelés «cieux» en raison de la Torah, car la Torah vient du ciel; et la terre désigne le niveau des maîtres des mitsvot, qui s'occupent d'accomplir concrètement les mitsvot pratiques.

(ועמ"ש בד"ה השמים כסאי והארץ הדום רגלי ועמ"ש מענין ב' בחי' נשמות ע"פ מי יתנך כאח לי כו' אמצאך בחוץ כו')

(Voir aussi ce qui est écrit dans le maamar intitulé «Les cieux sont Mon trône et la terre est Mon marchepied»; et ce qui est écrit au sujet des deux niveaux d'âmes sur le verset «Si seulement tu étais pour moi comme un frère», etc., «je te trouverais dehors», etc.)

וכשם שבשמים וארץ גשמיים כתיב בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ שמים קדמו לארץ וכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים ארץ קדמה כו'

Et de même que, pour les cieux et la terre matériels, il est écrit : « Au commencement, D.ieu créa les cieux et la terre » : les cieux précéderent la terre ; et il est écrit : « Le jour où Havaya Elokim fit la terre et les cieux » : la terre précéda, etc. ;

כך גם בתורה ומצות מצאנו ראינו שפעמים אמרו ות"ת [ותלמוד תורה] כנגד כולם כו' וכן אמרו ע"פ כל חפצים לא ישוו בה כל מצותיה של תורה אינן כדאי נגד הלכה א' מן התורה.

de même, pour la Torah et les mitsvot, nous avons trouvé et constaté que, parfois, [les Sages] ont dit : « L'étude de la Torah équivaut à toutes les autres », etc. ; et ils ont également dit, à propos du verset « Toutes les choses désirables ne peuvent lui être comparées » : « Toutes les mitsvot de la Torah ne valent pas une seule loi de la Torah. »

3 ופעמים אמרו תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים וכן אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] גדול התלמוד במה שמביא לידי מעשה דוקא.

Et parfois, ils ont dit : « Le but de la sagesse est la techouva et les bonnes actions » ; de même, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit que « l'étude est grande » précisément parce qu'« elle conduit à l'action ».

ושניהם אמת כי יש בחי' ומעלה יתירה בתורה מה שאינה במצות ומ"מ יש ג"כ מעלה יתירה במצות מה שאינה בתורה וכנודע ומבואר במ"א.

Les deux sont vrais : il existe dans la Torah une qualité et une supériorité qui ne se trouvent pas dans les mitsvot ; néanmoins, les mitsvot possèdent également une supériorité qui ne se trouve pas dans la Torah, comme on le sait et comme cela est expliqué ailleurs.

4 והנה על בחי' התורה של ב' מיני נשמות הנ"ל הנקרא שמים וארץ הוא אומר יערוף כמטר לקחי כו' Or, au sujet du niveau de la Torah correspondant aux deux types d'âmes mentionnés plus haut, appelés « cieux » et « terre », il est dit : « Mon enseignement tombera comme la pluie », etc.

והענין דכמו שענין המטר ופעולתו הוא שיורד ומלחלח את הארץ ומכשיר אותה שתוכל להוציא צמחה כמ"ש והרהר את הארץ והולידה

L'explication est la suivante : de même que la nature de la pluie et son effet consistent à tomber, à humecter la terre et à la préparer à produire sa végétation, comme il est écrit : « et abreuve la terre et la fait enfanter

והצמיחה ועיקר הצמיחה הוא מכח הצומח שיש בארץ שיוכל להצמיח כל צמחה וע"י הגרעין הנזרע מעוררים אותו להצמיח כדוגמתו בתוספת ריבוי מחדש

et germer » ; mais l'essentiel de la croissance provient de la force de croissance qui se trouve dans la terre et qui peut faire germer toute végétation ; la graine semée l'éveille à faire pousser une plante de même espèce, en lui donnant un accroissement nouveau et abondant ;

אלא שא"א לעוררו שיתגלה לפעול פעולתו אם לא ע"י חרישה מתחלה דמרפי ארעא ואח"כ צריך למטר ללחלח את הארץ ואז הולידה והצמיחה.

mais il est impossible de l'éveiller, de sorte qu'elle se révèle et accomplisse son œuvre, autrement qu'en labourant d'abord la terre, ce qui l'ameublir ; ensuite, il faut de la pluie pour humecter la terre, et alors elle « enfante et fait germer ».

5 וככל המשל זה יש ג"כ בנפש האדם ובחיי עסק התורה הוא בחיי המטר שצ"ל אחר בחיי החרישה ואז פועל

Et toute cette analogie se retrouve également dans l'âme de l'homme. Le niveau de l'étude de la Torah est celui de la pluie, qui doit venir après le niveau du labour ; alors elle agit

להצמיח ישועות מקרב הנפש וז"ש [וזהו שכתוב] כן יהי [יהיה] דברי אשר יצא מפי לא ישוב אלי ריקם כ"א עשה את אשר חפצתי כוי ונתן זרע לזורע כוי

pour faire germer des délivrances au sein de l'âme. C'est le sens de ce qui est écrit : « Ainsi en sera-t-il de Ma parole qui sort de Ma bouche : elle ne Me reviendra pas à vide, mais elle accomplira ce que Je désire », etc., « et donne une semence au semeur », etc.

והענין דהנה כאו"א [כל אחד ואחד] מישראל אומר נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה כוי ואתה משמרה בקרבי כוי

Explication : chacun des enfants d'Israël dit : « L'âme que Tu as placée en moi est pure ; Tu l'as créée », etc., « et Tu la preserves en moi », etc.

והנה מי הוא האומר בי ובקרבי שלא שייך לומר זה על הגוף כי אין בו אומר ודברים אלא זו היא נפש החיונית והשכלית המדברת כוי

Or, qui est celui qui dit « en moi » et « en mon sein » ? On ne peut parler ainsi du corps, car il n'y a en lui ni parole ni mots. Il s'agit plutôt de l'âme vitale et intellectuelle, celle qui parle, etc.,

ואומרת נשמה שנתת בי היינו על בחיי נפש האלקית שהיא חלק אלוה ממעל וטהורה היא ואח"כ בראתה יש מאין כוי

et elle dit : « L'âme que Tu as placée en moi », c'est-à-dire le niveau de l'âme divine, qui est « une parcelle de D.ieu d'en haut » et « est pure » ; ensuite, « Tu l'as créée », comme quelque chose à partir du néant, etc.,

עד שנפחת בי שמתלבשת ממש בתוך נפש השכלית והוא כענין בחיי זרע הנזרע בארץ גשמיות שאז דוקא תוציא צמחה

jusqu'à ce que « Tu l'aies insufflée en moi », de sorte qu'elle soit effectivement revêtue dans l'âme intellectuelle. Cela ressemble au niveau d'une semence semée dans la terre matérielle, car c'est précisément alors qu'elle fait pousser sa croissance,

משום שבארץ דוקא הוא שיש כח הצומח להצמיח בתוספת עילוי כך הוא בחי ירידת הנפש אלוקי אור זרוע להתלבש בתוך הנפש הבהמית אף שהיא גשמיות

car c'est précisément dans la terre que se trouve la force de croissance qui fait germer [les choses] en leur ajoutant une qualité supérieure. De même, le niveau de la descente de l'âme divine — « une lumière semée » — consiste à être revêtue dans l'âme animale, bien que celle-ci soit matérielle ;

כי בה הוא שיש כח הצומח להצמיח ישועות בתוספת רב על הזרע הזרוע בה וז"ש [וזהו שכתוב] וזרעתי את בית ישראל כו' וזרעתי לי בארץ כו'

car c'est en elle que se trouve la force de croissance qui fait germer des délivrances, en ajoutant considérablement à la semence qui y a été semée. C'est le sens de ce qui est écrit : « Je sèmerai la maison d'Israël », etc., « Je la sèmerai pour Moi dans le pays », etc. :

דוקא היינו בנפש הבהמית שעליה נאמר ורוח הבהמה היורדת היא למטה בארץ (בקהלת סס"י [סוף סימן ג']) (ועמ"ש מזה בד"ה ששים המה מלכות בפ"י אור זרוע לצדיק ובפ"י תמתי)

précisément [dans la terre], c'est-à-dire dans l'âme animale, dont il est dit : « Et l'esprit de l'animal qui descend vers la terre » (dans Kohelet, à la fin du chapitre 3). (Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Il y a soixante reines », au sujet du sens de « La lumière est semée pour le juste » et de « ma parfaite ».)

ולכן הנה גם כל המצות נשפלו למטה וניתנו בשביל הנפש הבהמית דוקא כי כולם הם מעשיות רק מעט מהם

Et c'est pourquoi les mitzvos aussi ont toutes été abaissées ici-bas et données précisément pour l'âme animale, car elles consistent toutes en des actes pratiques, à l'exception de quelques-unes,

כמו אמונה וידיעת הבורא הם רק לנפש האלקית בלבד ואף גם זאת הם נוגעים גם בנפש הבהמית
telles que la foi et la connaissance du Créateur, qui ne s'adressent qu'à l'âme divine ; et même celles-ci concernent également l'âme animale.

שהרי על הנפש אלקית לא שייך לי [לשון] ציווי ואזהרה שבעודה בג"ע [בגן עדן] היתה מאמנת ויודעת ממילא ולמה זה ירדה בגוף לדעת ולהאמין אז אם לא בשביל הנפש הבהמית

Car le langage du commandement et de l'interdiction ne s'applique pas à l'âme divine, puisque, lorsqu'elle se trouvait au Gan Eden, elle croyait et savait naturellement. Pourquoi donc est-elle descendue dans un corps pour connaître et croire, si ce n'est pour l'âme animale,

דהיינו שתהא מקיימתן בהתלבשותה בנפש הבהמית ואז דוקא הם נקי מצות וגדול המצווה ועושה כו' וכ"ש [וכל שכן] וק"ו [וקל וחומר] שאר כל המצות שכולם אינם שייכים כלל להנפש אלקי' בעודה למעלה

c'est-à-dire afin qu'elle les accomplisse en étant revêtue dans l'âme animale ? C'est alors précisément qu'elles sont appelées mitzvos (commandements), et « celui qui est commandé et accomplit est plus grand », etc. À plus forte raison, et a fortiori, en va-t-il de toutes les autres mitzvos, qui ne concernent aucunement l'âme divine tant qu'elle est en haut,

אלא בהתלבשותה בגוף ונפש הבהמית דוקא שהנפש הבהמית היא המקיימת אותן וכמו קרבנות פאות ובכורים תרומות ומעשרות כו' וכן חשן ואפוד וכיוצא

mais seulement lorsqu'elle est revêtue dans le corps et dans l'âme animale, précisément, car c'est l'âme animale qui les accomplit : par exemple, les sacrifices, les péot, les prémices, la terouma et les dîmes, etc., ainsi que le pectoral et l'éphod, et autres choses semblables.

וגם מצות תלמוד תורה שעיקר המצוה היא בדבור פה ועקימת שפתי' [שפתיו] הוי מעשה כו' ואפי' [ואפילו] או"ר [אהבה ויראה] דבכוונה תליא מילתא ולא בעובדא

Et aussi la mitzva de l'étude de la Torah, dont l'accomplissement essentiel réside dans la parole de la bouche, et « le mouvement des lèvres est un acte », etc. Et même l'amour et la crainte, où tout dépend de l'intention et non de l'acte :

הנה אהבה היא בלב ששם יסוד האש וצמאון האהבה ונולד מן הדם שבלב שמתהווה מברורי מאכלים גשמיים דוקא שמתבררים באצטומכא ונהפכים לדם בכבד

L'amour se trouve dans le cœur, où réside l'élément du feu et la soif de l'amour ; il naît du sang qui est dans le cœur, lequel provient de la partie raffinée des aliments matériels précisément, raffinés dans l'estomac et transformés en sang dans le foie ;

והוא שולח הדמים ללב ובהם עיקר משכן נפש הבהמית וגם פחד ה' עיקרו בלב אע"ג [אף על גב] דיראה שריא במוחא

et il envoie le sang vers le cœur, où se trouve la demeure principale de l'âme animale. La crainte de D.ieu aussi réside principalement dans le cœur, bien que « la crainte repose dans le cerveau » :

הנה אית יראה ואית יראה כו' וראשית היראה במוח ומסיימת בלב כו' הרי שכמעט כל התרי"ג מצות ניתנו ונשפלו בנפש הבהמית דוקא והטעם כי

il y a une crainte et il y a une autre crainte, etc., et la crainte commence dans le cerveau et s'achève dans le cœur, etc. Il apparaît ainsi que presque toutes les 613 mitsvot ont été données et abaissées précisément dans l'âme animale. Et la raison en est que...

הנה המצות נק' ג"כ בשם זרע כמ"ש זרע צדקות וכתוב אשריכם זרעי על כל מים והזריעה היא בקרקע דוקא ששם הוא יש כח הצומח והיינו בחי' נפש הבהמית שבה הוא יש הכח להצמיח ישועות.

les mitsvot sont également appelées «semence», comme il est écrit: «Il sème des actes de justice», et comme il est écrit: «Heureux êtes-vous, vous qui semez auprès de toutes les eaux.» Or, on sème précisément dans la terre, car c'est là que se trouve la force de croissance; cela correspond au niveau de l'âme animale, en laquelle réside la force de faire germer les délivrances.

[ועמ"ש בד"ה הבאים ישרש יעקב דשלם נתבאר שכנס"י [שכנסת ישראל] נק' ארץ חפץ והמצות נזרעו בארץ זו דייקא ע"ש באריכות ואין זה סותר למש"כ [למה שכתוב] דמ"מ זריעה זו היא דוקא בהיות הנפש אלקית מלוכשת בנפש הבהמית.

[Et voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par «Dans les temps à venir, Yaakov prendra racine», où il est expliqué que l'Assemblée d'Israël (Knesset Israël) est appelée «une terre de désir» et que les mitsvot ont été semées précisément dans cette terre; voyez là-bas, où le sujet est exposé longuement. Cela ne contredit pas ce qui est écrit [ici], car, néanmoins, ce semis a lieu précisément lorsque l'âme divine est revêtue dans l'âme animale.

6 ועמ"ש בד"ה ויהי בשלח פרעה כו' ע"ש וכד"ה זכור את יום השבת לקדשו כו' זכור ושמור בדבור אחד כו'

Et voyez ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Et il arriva, lorsque Pharaon laissa partir [le peuple]», etc., voyez là-bas; et dans le discours qui commence par «Souviens-toi du jour du Chabbat pour le sanctifier», etc., [au sujet de] «Souviens-toi» et «Garde» prononcés en une seule parole, etc.;

ע"ש מענינים אלו] והטעם הוא משום שהנפש הבהמית כשרשה ומקורה היא יותר נעלית מהנפש אלקית וע"כ הוא שיש בה הכח הזה להצמיח כו'

voyez là-bas sur ces sujets.] La raison en est que l'âme animale, dans sa racine et sa source, est plus élevée que l'âme divine; c'est pourquoi elle possède ce pouvoir de faire pousser [des choses], etc.

כי הנפש הבהמית נלקחה מבחי' שמרי אופנים שבמרכבה שבאופנים נאמר ג"כ והנה אופן אחד בארץ כדלקמן

Car l'âme animale provient du niveau des scories des Ofanim — les « roues » du Char —, au sujet desquels il est également dit : « Et voici une roue sur la terre », comme cela sera expliqué plus loin.

והנה כמו שבשרפים יש פני ארי' [אריה] ופני שור כך גם באופנים כתיב על ארבעת רבעיהם וכתוב וארבעה פנים לאחד פני האחד פני הכרוב כו' וזהו פני השור כדאיתא בגמרא וממנו הוא שנמשכת הנה"ב [הנפש הבהמית] שבישראל:

Or, de même que parmi les Serafim se trouvent la face d'un lion et la face d'un bœuf, de même il est écrit au sujet des Ofanim : « sur leurs quatre côtés », et il est écrit : « Chacun avait quatre faces : la première face était celle du chérubin », etc. Or, celle-ci est la face du bœuf, comme l'énonce la Guemara. C'est de celle-ci que procède l'âme animale d'Israël.

7 ב והנה האופנים מתנשאים ברעש גדול לעומת השרפים. כי השרפים אומרים קדוש קדוש קדוש הוי' צבאות כו'.

2. Or, les Ofanim s'élèvent dans un grand tumulte face aux Séraphim. Car les Séraphim disent : « Saint, saint, saint est Havaya Tsévaot (des armées) », etc.

פ' צבאות הוא ענין אות הוא בצבא שלו דהיינו שכל צבאי צבאות שלמטה אלף אלפים לגדוד א' ולגדודיו אין מספר כו'

Le sens de Tsévaot est : « Il est un signe (ot) dans Son armée (tsava) » ; c'est-à-dire que toutes les armées et les multitudes d'en bas, « mille milliers pour un seul régiment, et Ses régiments sont innombrables », etc.,

כולם הם מתהווים ומקבלים חיות רק מאות א' וכמ"ש בהבראם בה' בראם והה' הוא אות קלילא דלית ביה ממשא כמבואר באקדמות ופ' אתא קלילא היינו שההבל הלב מתלבש בה הוא מועט יותר מבכל האותיות כי

tous viennent à l'existence et reçoivent leur force vitale d'une seule lettre, comme il est écrit behibaram, « lorsqu'ils furent créés » : « par le hé, Il les créa ». Et le hé est « une lettre légère, qui n'a pas de substance », comme l'explique l'Akdamout. Le sens de « lettre légère » est que le souffle du cœur qui s'y revêt est moindre que dans toutes les [autres] lettres. Car

הנה ה' מוצאות הפה אחה"ע מהגרון בומ"ף מהשפתים גיכ"ק מהחך כו' ואותיות אחה"ע הם קלים יותר מכל האותיות דהיינו שההבל שבהם הוא במיעוט יותר מבשאר האותיות

il y a cinq points d'articulation dans la bouche: alef-'het-hé-aïn depuis la gorge, beit-vav-mem-pé depuis les lèvres, guimel-youd-kaf-kouf depuis le palais, etc. Et les lettres alef-'het-hé-aïn sont plus légères que toutes les autres lettres; c'est-à-dire que le souffle qu'elles comportent est moindre que dans les autres lettres,

כמו גיכ"ק מהחך יש בהם יותר מבחי' ההבל כו' ואות ה' הוא שההבל בה מועט יותר גם מאותיות אח"ע

par exemple, les guimel-youd-kaf-kouf du palais comportent davantage de souffle, etc. Et la lettre hé est celle dont le souffle est encore moindre que dans les lettres alef-'het-aïn;

לכן נקראת אתא קלילא פ"י שקל לדבר אותה משום דלית בה מששא דזוטר מאד ההבל שבה.

c'est pourquoi on l'appelle «lettre légère»: elle est légère à prononcer, car «elle n'a pas de substance», le souffle qu'elle comporte étant très ténu.

ועד"מ זה יוכן למעלה שיש בחי' הבל המתלבש בהאותיות כמ"ש בזהר הרקיע פ' תזריע (דמ"ז ע"ב)

Et à partir de cette analogie, on comprendra ce qui se passe en haut: il existe un niveau de souffle qui se revêt dans les lettres, comme il est écrit dans le Zohar HaRakia, Parachat Tazria (p. 47b);

ואות ה' נקרא אתא קלילא ומבחי' זו הוא התהוות כל צבאי צבאות העליונים וזהו אות הוא בצבא שלו.

et la lettre hé est appelée «lettre légère»; c'est de ce niveau que vient à l'existence l'ensemble des armées et des multitudes supérieures. Voilà ce que signifie: «Il est un signe dans Son armée.»

אבל עצמותו ית' הוא קדוש ומובדל כו' וג' פעמים קדוש קדוש הוא כנגד ג' אותיות ראשונות של שם הוי'

Mais Son essence, béni soit-Il, est sainte et séparée, etc. Les trois fois «saint, saint» correspondent aux trois premières lettres du Nom Havaya,

שהם צמצום והתפשטות עד שאח"כ המשכה בבחי' ה' תתאה להיות בה' בראם כו' [ועמ"ש מזה בד"ה רני ושמחי בת]

qui représentent le tsimtsoum (contraction) et l'expansion, jusqu'à ce qu'ensuite il y ait un flux vers le niveau du hé inférieur, afin que «par le hé, Il les créa», etc. [Et voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «Chante et réjouis-toi, ô fille».]

וזהו מ"ש אח"כ מלא כל הארץ כבודו פי' שלהיותו קדוש ומובדל בערך לגמרי א"כ שמים וארץ שהם רוחניות וגשמיות שוין לפניו וכנודע שהוא ית' א"ס בג' בחי' עולם שנה נפש בבחי' עולם

Et c'est ce qui est dit ensuite : « Toute la terre est remplie de Sa gloire. » Cela signifie que, puisqu'Il est saint et entièrement séparé, sans commune mesure avec quoi que ce soit, le ciel et la terre, qui relèvent respectivement du spirituel et du matériel, sont donc égaux devant Lui. Et, comme on le sait, Lui, béni soit-Il, est infini dans les trois dimensions du monde, de l'année et de l'âme. Dans la dimension du monde :

היינו בחי' התפשטות מדת מלכותו ית' בריבוא רבבות עולמות למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית ובבחי' שנה היינו בבחי' זמן שאתה הוא עד שלא נברא העולם ומשנברא ולעוה"ב [ולעולם הבא] כו'

c'est-à-dire le déploiement de l'attribut de Sa Mal'hout (souveraineté), béni soit-Il, dans des myriades de myriades de mondes, vers le haut sans fin et vers le bas sans limite. Et dans la dimension de l'année, c'est-à-dire dans la dimension du temps : « Tu es Celui qui était avant que le monde soit créé, et depuis qu'il a été créé, et dans le Monde futur », etc.,

כלי גבול ובבחי' נפש היינו בבחי' ההשגות שמשגיגים הנשמות אלקותו ית' שיש כמה מיני השגות גבוה מעל גבוה בעילוי אחר עילוי לאין קץ כידוע [ועמ"ש מזה בד"ה שחורה אני ונאווה השני]

sans limite. Et dans la dimension de l'âme, c'est-à-dire dans les conceptions par lesquelles les âmes appréhendent Sa divinité, béni soit-Il : il existe de nombreux degrés de conception, chacun supérieur à l'autre, dans une ascension après l'autre, sans fin, comme on le sait. [Et voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le second discours commençant par « Je suis noire et belle ».]

ולכן הוא מלא כל הארץ הלזו התחתונה הגשמיות כמו בעולמות עליונים ממש כמ"ש את השמים ואת

Et c'est pourquoi Il remplit toute cette terre inférieure et matérielle, tout comme les mondes supérieurs, ainsi qu'il est écrit : « Les cieux et

הארץ אני מלא אני ממש דוקא דקמ"י [דקמיה] ית' כולא כלא חשיבי ממש שמים וארץ בהשוואה א' שהרי אעפ"כ [אף על פי כן] לית אתר פנוי מינהי'.

la terre, Je les remplis » : « Moi », Moi-même précisément ; car devant Lui, béni soit-Il, tout est véritablement considéré comme rien, le ciel et la terre étant égaux, puisque, néanmoins, « aucun lieu n'est vide de Lui ».

8 והנה השרפים עומדים ממעל ומשיגים זה כי הם יש להם השגה ודעת גדול לפי שהם בעולם הבריאה אשר שם מתלבש חב"ד [חכמה בינה ודעת] דאצילות.

Or, les Séraphins «se tiennent au-dessus» et comprennent cela, car ils possèdent une grande compréhension et une grande connaissance, puisqu'ils se trouvent dans le Monde de Béria (Création), où sont revêtus 'Hokhma, Bina et Daat d'Atsilout.

אבל האופנים כששומעים קק"ק [קדוש קדוש קדוש] יוצא מהשרפים הם מרעישים בקול רעם ורעש גדול מפני שאין השגתם מכילה זה כי הם בעשייה כמ"ש אופן אחד בארץ

Mais les Ofanim, lorsqu'ils entendent «Saint, saint, saint» sortir de la bouche des Séraphins, font grand vacarme, avec un grondement de tonnerre et un bruit puissant, car leur compréhension ne peut contenir cela, puisqu'ils se trouvent dans [le Monde d']Assiya, comme il est écrit: «un ofan sur la terre».

ולכן המדות הם בהם בתגבורת מאד וז"ש [וזהו שכתוב] ביחזקאל קול המולה כקול מחנה והי ינו מ"ש מתנשאים לעומת השרפים שמתנשאים למעלה מהשרפים

C'est pourquoi les attributs émotionnels sont chez eux d'une très grande intensité; c'est ce qui est écrit dans Ye'hezkel: «un bruit tumultueux, semblable au bruit d'un camp». C'est aussi le sens de ce qui est dit: «ils s'élèvent face aux Séraphins»: ils s'élèvent au-dessus des Séraphins,

כי התפעלות המדות שבהם הוא יותר מבשרפים כנ"ל והיינו באמת משום ששרשן ממקום נעלה מבחי השרפים וכנודע ג"כ ששרש המדות למעלה מהשכל כו' [כמ"ש מזה בד"ה

car l'éveil des attributs émotionnels en eux est plus grand que chez les Séraphins, comme il a été dit plus haut. En vérité, cela vient du fait que leur racine se trouve en un lieu plus élevé que le niveau des Séraphins; et, comme on le sait également, la racine des attributs émotionnels est au-dessus de l'intellect, etc. [Comme il est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par

להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה ובביאור ע"פ שימני כחותם] והוא בחי ואלה המלכים אשר מלכו לפני מלך מלך לבנ"י [לבני ישראל] שהם בחי ז' מלכין קדמאין

«Pour comprendre l'explication du sujet selon lequel les Patriarches sont le Char», et dans l'explication du verset «Place-moi comme un sceau.» C'est là le niveau de «Et voici les rois qui régnèrent avant qu'un roi ne régnât sur les enfants d'Israël», qui correspond aux sept rois primordiaux,

שהם ז' מדות עליונות שהם לפני בחי' המוחין הנקי' ישראל לי ראש כידוע ל"יח [ליודעי חן] ועיי' רעש זה הם נושאות את הכסא וגם דמות כמראה אדם שעל הכסא בכלל כי

qui sont les sept attributs émotionnels supérieurs, antérieurs au niveau de l'intellect (mo'hin), appelé Yisrael — les lettres de li roch, «une tête pour Moi» — comme le savent ceux qui connaissent la sagesse cachée. Par ce bruit, ils portent le Trône; et la «ressemblance ayant l'apparence d'un homme» sur le Trône est également incluse dans cette idée. Car

הנה עולם הבריאה שהוא עולם השרפים נקרא עולם הכסא [עיין] בע"ח [בעץ חיים] שער כסה"כ [כסא הכבוד] ועמ"ש בד"ה זכור דעמלק מענין כסא] פי' כס א'

le Monde de Béria, qui est le monde des Séraphins, est appelé le monde du Trône [voir Etz Chaim, la Porte du Trône de Gloire; et voir ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Souviens-toi», au sujet d'Amalek, concernant le Trône]: cela signifie kes alef, «le voile de l'alef»,

דהיינו שהוא בחי' כיסוי לגבי אלופו של עולם שמעלים ומסתיר עליו והוא בחי' יחודא תתאה c'est-à-dire qu'il est un voile par rapport au Maître (Alouf) du monde, qu'il dissimule et cache; il correspond au niveau de l'unité inférieure (yi'houda tata'a),

שהוא בבחי' בריאה שצבא השמים לך משתחוים הרי אף שהם בבחי' ביטול והשתחוי' [והשתחוויה] מ"מ עכ"פ [על כל פנים] יש מי שבטל כו'

qui se situe au niveau du Monde de Béria (Création), où «l'armée des cieux se prosterne devant Toi». Ainsi, bien qu'ils soient dans un état d'annulation de soi (bitoul) et de prosternation, il reste néanmoins, à tout le moins, quelqu'un qui est annulé, etc.

כי המלאכים וכל צבא מעלה הן מלובשות בגופות כמו מלאך הגדול סנד"ל [סנדלפון] ת"ק שנה ויש מלאכים שהם כשליש העולם

Car les anges et toute l'armée d'en haut sont revêtus de corps; ainsi, le grand ange Sandalphon mesure cinq cents ans [de haut], et certains anges ont une taille égale au tiers du monde,

דהיינו שליש ת"ק כו' וכמ"ש בהם וגויתו כתרשיש ואם כן הרי יש בחי' מהות ומציאות נפרד מאלקותו ית'

c'est-à-dire un tiers de cinq cents, etc.; et, comme il est écrit à leur sujet: «Son corps était comme le tarshish.» Il y a donc ici un niveau d'essence et d'existence distinct de Sa divinité, béni soit-Il;

ואף על פי שהוא בטל ומשתחוה מ"מ מהותו ועצמותו הוא בחי' כיסוי והסתר לאלופו של עולם שהוא בחי' אלקותו ית' כמו שהוא אין עוד מלבדו ממש בבחי' יחוי"ע [יחודא עילאה].

et, bien qu'il soit annulé et se prosterne, son essence et son être constituent néanmoins un voile et une dissimulation pour le Maître du monde, c'est-à-dire pour Sa divinité, béni soit-Il, telle qu'elle est [en vérité]: « Il n'est rien d'autre que Lui », littéralement, au niveau de l'unité supérieure (yi'houda ila'a).

9 ולכן בחי' ונחנו מה שם מ"ה [שם מ"ה] הוא במלוי אלפין ועי' רעש גדול של האופנים שמתנשאים מאד נעלה למעלה גם מהשרפים הם נושאות

Et c'est pourquoi le niveau de « et que sommes-nous ? » correspond au Nom Mah (45), écrit avec des alefs. Et, grâce au grand tumulte des Ofanim, qui s'élèvent très haut, au-dessus même des Séraphim, ils portent

ומגביהים ג"כ את הכסא שבבחי' בריאה להתעלות למעלה יותר עד שיאיר בהם א"ס ב"ה בגילוי כמו שהוא בבחי' יחוי"ע [יחודא עילאה] ולא להיות בבחי' כיסוי והסתר פנים.

et élèvent également le Trône, qui se trouve au niveau de Béria, afin qu'il s'élève plus haut, jusqu'à ce que l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, brille en eux de manière révélée, comme au niveau de l'unité supérieure (yi'houda ila'a), et qu'ils ne soient plus au niveau du voilement et de la dissimulation de la Face.

10 וגם דמות כמראה אדם שעל הכסא שהוא בחי' התורה שנקראת אדם כמ"ש וזאת תורת האדם וכתוב זאת התורה אדם כי רמ"ח מ"ע [מצות עשה] שבתורה הם בחי' רמ"ח אברים דמלכא כמו האבר

Et aussi « la ressemblance ayant l'apparence d'un homme » sur le Trône, qui est le niveau de la Torah, appelée « homme », comme il est écrit : « Et voici la Torah de l'homme », et il est écrit : « Voici la Torah : un homme. » Car les 248 commandements positifs de la Torah sont le niveau des 248 membres du Roi : de même que le membre

הוא כלי להמשכת החיות מהנפש כך המצות הם בחי' רצון העליון שנמשך ומתלבש בכל מעשה המצות כו'

est un réceptacle permettant de faire descendre la force vitale de l'âme, de même les mitsvot sont le niveau de la volonté suprême, qui descend et se revêt dans chaque acte des mitsvot, etc.

ושס"ה ל"ת [לא תעשה] הם שס"ה גידים כמשל הגידים שבהם נמשך ומתפשט הדם שהוא עיקר חיות הנפש כי שס"ה ל"ת [לא תעשה] הם גבוהים ויותר נעלים מבחי' מ"ע [מצות עשה] וכנודע ע"פ מ"ש זה שמי

Et les 365 interdictions sont les 365 tendons, comme les tendons dans lesquels le sang — principale force vitale de l'âme — est acheminé et se répand. Car les 365 interdictions sont plus élevées et plus éminentes que le niveau des commandements positifs, comme on le sait à propos de ce qui est écrit : « Voici Mon nom

וזה זכרי שמל"ת [שמצות לא תעשה] הם בבחי' שמי עם בחי' י"ה פ"י שמי עם י"ה היינו כי שמי הוא בחי' שארז"ל [שאמר רבותינו זכרונם לברכה] עד שלא נברא העולם הי' [היה] הוא ושמו כו'

et voici Mon souvenir » : les commandements d'interdiction sont au niveau de shemi (« Mon nom »), associé au niveau de youd-hé. L'expression shemi avec youd-hé signifie que shemi est le niveau dont nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Avant que le monde ne soit créé, Lui et Son Nom existaient », etc.,

והוא נמשך ומתגלה בבחי' י"ה ועיין בפרשת תרומה (קס"ה ב') ע"פ סולו לרוכב בערבות בי"ה שמו כו' et il descend et se révèle au niveau de youd-hé. Voir aussi, dans la paracha Terouma (165b), le commentaire du verset : « Célébrez Celui qui chevauche les cieux : D.ieu est Son nom », etc.

אבל מ"ע [מצות עשה] הם בבחי' זכרי עם ו"ה שהם רק בחי' זכר והארה בעלמא ולא שמו ממש ועמ"ש מזה ע"פ אלה פקודי המשכן וכדי להיות א"ס

Mais les commandements positifs sont au niveau de zichri (« Mon souvenir »), associé à vav-hé, qui ne sont qu'un souvenir et un simple rayonnement, et non pas Son Nom même. Voir également ce qui est écrit à ce sujet à propos du verset : « Voici les comptes du Michkan. » Et afin que l'Ein Sof

ב"ה דלאו מ כל אינון מדות איהו כלל ממש מתלבש בבחי' התורה שהיא בחי' אדם ברמ"ח אברים כו' הוא ג"כ ע"י רעש גדול של האופנים

béni soit-Il, qui « n'est aucun de ces attributs », soit réellement revêtu dans le niveau de la Torah, qui est le niveau de « l'homme » aux 248 membres, etc., cela aussi s'accomplit par le grand bruit des Ofanim ;

כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח (ועמ"ש מזה בפי יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה ובד"ה זכור את יום השבת לקדשו הנזכר לעיל)

car « l'esprit suscite l'esprit et fait descendre l'esprit ». (Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha Yitro, dans le discours commençant par « Le sens de l'affirmation : les Patriarches sont eux-mêmes le Char », et dans le discours commençant par « Souviens-toi du jour du Chabbat pour le sanctifier », mentionné plus haut.)

והכח הזה שבהם הוא מטעם שנת"ל [שנתבאר לעיל] שהוא מפני שבשרשן הם למעלה מבחי אדם והיינו בחי ואלה המלכים שלפני מלך כו'

Et ce pouvoir qu'ils possèdent s'explique par ce qui a été exposé précédemment : à leur racine, ils sont au-dessus du niveau de « l'homme » ; c'est là le niveau de « Et voici les rois » qui [régnent] avant qu'un roi ne régnât, etc.

שהוא למעלה מבחי אדם הנ"ל רק שלמטה הם בבחי השפלה למטה מטה מבחי אדם כמשל נפילת האבן מראש החומה נופל למטה יותר כו'

qui est au-dessus du niveau de « l'homme » mentionné précédemment ; seulement, en bas, ils se trouvent dans un état d'abaissement, bien plus bas que le niveau de « l'homme », comme dans l'exemple d'une pierre qui tombe du haut d'un mur et tombe plus bas encore, etc.

אבל כשמתנשאים ומגביהים א"ע [את עצמן] ברעש גדול אזי מעוררים למעלה בשרשן העליון מאד כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח בדוגמתו ולכן הם נושאות ומגביהות את הכסא ודמות כמראה אדם שעליה כנ"ל:

Mais lorsqu'ils s'élèvent et se dressent avec un grand fracas, ils éveillent [une réponse] en haut, dans leur racine très élevée ; car « l'esprit suscite l'esprit et attire un esprit semblable à lui ». C'est pourquoi ils portent et élèvent le Trône ainsi que « la ressemblance ayant l'apparence d'un homme » qui se trouve au-dessus de lui, comme mentionné précédemment.

11 ג והנה האופנים אומרים ברוך כבוד הוי' ממקומו ברוך הוא המשכה מהעלם אל הגילוי כו'.

3. Or, les Ofanim disent : « Béni soit le Kavod de Havaya depuis Son lieu. » « Béni » (baroukh) signifie un influx attiré du caché vers le révélé, etc.

כבוד הוי' הוא בחנית ל"ב נתיבות החכמה בגימ' [בגימטריא] כבוד וע"ז אמר ברוך שיהיה נמשך בחי' כבוד ל"ב נתיבות החכמה ממקומו העליון להיות מתגלה בחכמה שלמטה

«Le Kavod de Havaya» est le niveau des trente-deux sentiers de la 'Hokhma, dont la valeur numérique est égale à celle de kavod. C'est à ce sujet qu'il dit «béné» : que le niveau de kavod, les trente-deux sentiers de la 'Hokhma, soit attiré de son lieu supérieur, afin d'être révélé dans la sagesse inférieure.

כי בחי' חכמה שלמטה נק' ג"כ כבוד כי כבוד הוא מלשון לבוש כמו ר' [רבנן] יוחנן קארי למאני מכבדותא ובחי' חכמה שלמטה היא בחי' לבוש וכיסוי מסתיר אלקותו ית'

Car le niveau de la sagesse inférieure est lui aussi appelé kavod, puisque kavod désigne un vêtement, comme dans l'expression : «Rabbi Yo'hanan appelait ses vêtements "ceux qui m'honorent".» Et le niveau de la sagesse inférieure est un vêtement et une couverture qui dissimule Sa divinité, béni soit-Il.

וכמו שאנו רואים בחוש שהבהמה לפי שאין לה חכמה ושכל היא בבחי' ביטול יותר עד שאפילו תינוק יכול למשול עליה משא"כ האדם שאפי' [שאפילו] תינוק יש בו טבע ההתנשאות להיות רודה ומושל לפי שהוא בעל שכל

Comme nous le constatons de manière évidente : l'animal, faute de sagesse et d'intellect, est dans un état de plus grande annulation de soi, au point qu'un jeune enfant peut le dominer ; tandis que l'homme, même jeune enfant, porte en lui une tendance naturelle à s'élever, à dominer et à gouverner, parce qu'il possède l'intellect.

כי השכל הוא העושה אותו לבחי' יש ודבר לפי שהוא כיסוי לבוש המעלי' ומסתיר את בחי' האין שעיי"ז היה הביטול

Car c'est l'intellect qui fait de lui un être, une chose (yech), parce qu'il est une couverture, un vêtement, qui cache et dissimule le niveau du Néant (ayin), par lequel il y aurait annulation de soi.

כי חכמה זו היא מבחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] כמ"ש ונפקחו עיניכם והייתם כו' יודעי טוב ורע (וכמ"ש מזה הרמב"ם [הרבי משה בן מימון] בספר מ"נ [מורה נבוכים] ח"א [חלק א'] פרק ב')

Car cette sagesse relève du niveau de l'Arbre de la connaissance du bien et du mal, comme il est écrit : «Vos yeux s'ouvriront et vous serez», etc., «connaissant le bien et le mal» (et c'est ce que le Rambam écrit à ce sujet dans le livre Moreh Nevuchim, partie I, chapitre 2).

ועי"ז הם מבקשים שיהיה ברוך ונמשך כבוד הוי"ל ל"ב נתיבות החכמה ממקומו העליון היא בחי' חכמה עילאה שהוא גם הוא בחי' חכמה ונקרא כבוד מלשון לבוש

C'est pourquoi ils demandent que le Kavod de Havaya, les trente-deux sentiers de la 'Hokhma, soit «béné» et attiré «de son lieu supérieur», qui est le niveau de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ilaa), laquelle est elle aussi un niveau de sagesse et est appelée kavod, terme désignant un vêtement ;

כי היא גי"כ בחי' לבוש לא"ס ב"ה שבה ועל ידה מתלבש בעולמות (ועמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ' במדבר) (דף קי"ח) בענין מלך הכבוד ובפי' הראני נא את כבודך כו'

car elle est elle aussi un vêtement pour l'Infini (Ein Sof), bény soit-Il, qui, en elle et par son intermédiaire, s'habille dans les mondes. (Voir ce que le Ramaz écrit dans la paracha Bamidbar, page 118, au sujet du «Roi de gloire», ainsi que sur le sens de «Montre-moi, je Te prie, Ta gloire», etc.)

ועמ"ש בד"ה כי על כל כבוד חופה וכמ"ש בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא וכתב מה רבו מעשיך ה' לפי שכולם בחכמה עשית דוקא.

Et voyez ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Car sur toute gloire il y aura un dais». Comme il est écrit: «C'est par la 'Hokhma qu'Il a fondé la terre»; «Abba a fondé la fille». Et il est écrit: «Que Tes œuvres sont nombreuses, Havaya», car «c'est par la 'Hokhma que Tu les as toutes faites», précisément.

אבל אינה בחי' לבוש מסתיר ח"ו [חס ושלום] אלא אדרבה א"ס ב"ה מאיר בתוכה ממש וכמ"ש עוטה אור כשלמה שהלבוש זה הוא מאיר כאור וכמ"ש והחכמה מאין תמצא

Mais elle n'est pas un niveau de vêtement dissimulateur, à D.ieu ne plaise; au contraire, l'Infini (Ein Sof), bény soit-Il, brille réellement en elle, comme il est écrit: «Il s'enveloppe de lumière comme d'un vêtement»: ce vêtement brille comme la lumière. Et comme il est écrit: «Et la 'Hokhma est trouvée à partir de ayin (néant)»:

שהיא בבחי' ביטול תמיד לבחי' האין שמשם תמצא ולא שמסתרת ח"ו [חס ושלום] כחכמה שלמטה ועי"ז נאמר איזהו חכם הרואה את הנולד מאין ליש כו'

elle est constamment dans un état d'annulation de soi devant le niveau de ayin d'où elle est trouvée, et ne dissimule pas, à D.ieu ne plaise, comme le fait la sagesse inférieure. C'est à son sujet qu'il est dit: «Qui est sage? Celui qui voit ce qui naît», du néant à quelque chose, etc.

וזהו ובקשתם שיהיה ברוך ונמשך כבוד הוי' שהיא בחי' חכמה עילאה זו וביטול זה להתגלות גם למטה
בחכמה שלמטה עד שגם היא לא תהיה מסתרת כו'

Et c'est là le sens de leur requête : que la gloire de Havaya, qui est ce niveau de la 'Hokhma supérieure et cette annulation de soi, soit « bénie » et attirée vers le bas, afin de se révéler également ici-bas, dans la sagesse inférieure, jusqu'à ce que celle-ci aussi ne dissimule plus, etc.,

ויהיה נראה בעליל גם לעיני בשר שלנו איך דכולא קמיה כלא חשיבא כמו שהוא קמיה ית' בבחי' ח"ע
[חכמה עילאה] כח מ"ה [מה] שאין שם הסתר פנים וכך גם למטה לע' יעלים ולא יסתיר כו'

et qu'il soit manifeste, même aux yeux de chair, que « tout, devant Lui, est considéré comme rien », comme cela est devant Lui, béni soit-Il, au niveau de la 'Hokhma supérieure, ko'ah mah (« la puissance du quoi »), où le voilement de la Face n'existe pas ; de même ici-bas, elle ne voilera ni ne dissimulera, etc.,

וכמו שהיה קודם חטא עץ הדעת ולכן האופנים דוקא הוא שאומרים ברוך כו' אבל השרפים אומרים
מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] לפי שהם בבריאיה ואימא מקננא בכורסיא.

comme c'était le cas avant la faute de l'Arbre de la Connaissance. C'est pourquoi ce sont précisément les Ofanim qui disent : « Béni », etc. ; tandis que les Séraphins disent : « Toute la terre est remplie de Sa gloire », car ils se trouvent en Béria, et « Imma (Bina) niche dans le Trône ».

12 ויש שם גילוי אלקותו ית' ומשיגים היטב איך שמכה"כ [שמלא כל הארץ כבודו] ואת השמים ואת הארץ אני
מלא

Et là, la divinité se révèle, béni soit-Il, et ils comprennent bien comment « toute la terre est pleine de Sa gloire » et « Je remplis les cieux et la terre ».

אבל האופנים שהם בעשיה שהוא חשך והסתר והעלם כו' לכן צריכים לבקשה זו שיהיה ברוך ונמשך
כבוד הוי'

Mais les Ofanim, qui se trouvent en Assiya, laquelle est ténèbres, dissimulation et occultation, etc., ont donc besoin de cette requête : que la gloire de Havaya soit « bénie » et attirée vers le bas.

כי הרי חכמה שלמטה היא מסתרת כנ"ל ואף שקמיה ית' כולא כלא כו' אבל לגבי הנבאים נראה העולם ל' יש כו'

Car la sagesse d'en bas dissimule, comme il a été dit plus haut ; et bien que, devant Lui, béni soit-Il, tout soit comme néant, etc., aux yeux des créatures, le monde apparaît pourtant comme une réalité (yesh), etc.

אלא שזו היא הבקשה להיות נמשך כבוד הוי' בחי' ח"ע [חכמה עילאה] ובחינת ביטול כו' והמשכה זו היא מאור א"ס ב"ה משמ וזהו ברוך כבוד הוי"ה ממקומו.

Mais telle est la requête : que soient attirées vers le bas la gloire de Havaya, le niveau de la 'Hokhma supérieure et celui de l'annulation de soi, etc. Cet influx vient de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, Lui-même ; et c'est là le sens de « Béni soit la gloire de Havaya depuis Son lieu ».

כי פי' מקומו היינו ע"ד איה מקום כבודו ר"ל [רוצה לומר] מקומו היינו שרשו של בחי' כבודו הוא בחי' איה שאינו מושג כלל

Car l'expression « Son lieu » s'entend dans le sens de « Où est le lieu de Sa gloire ? » : autrement dit, « Son lieu » est la racine du niveau de Sa gloire, qui est le niveau du « Où ? », lequel n'est nullement accessible à la compréhension.

כי כבודו היינו מדת מלכותו ית' בחכמה תתאה ושרשה בחכמה עילאה וגם למעלה מהחכמה וזהו ענין המלך הקדוש שאומרים בעשיית [בעשרת ימי תשובה] והוא בחי' כתר עליון דאיהו כתר מלכות כו'.

Car « Sa gloire » désigne l'attribut de Sa Mal'hout, béni soit-Il, dans la 'Hokhma inférieure ('Hokhma Tata'a) ; sa racine se trouve dans la 'Hokhma supérieure, et aussi au-dessus de la 'Hokhma. Tel est le sens de « le Roi saint », que nous prononçons durant les Dix Jours de la Techouva : il s'agit du niveau de Kéter suprême (Kéter Elyon), qui est la couronne de Mal'hout, etc.

13 והאופנים ע"י הרעש גדול אומרים ברוך כבוד הוי' ממקומו שממשיכים מביי' איה מקום כבודו מה שאינו מושג שיהיה בבחי' ברוך ונמשך להיות גילוי ח"ע [חכמה עילאה] למטה ממש והוא ענין ומעין מבית ה' יצא והשקה כו'

Et les Ofanim, par le grand bruit qu'ils font, disent : « Béni soit le gloire de Havaya depuis Son lieu » : ils font descendre du niveau de « Où est le lieu de Sa gloire ? » ce qui n'est pas appréhendé, afin que cela soit dans un état de « béni » et puisse être attiré vers le bas, de sorte qu'il y ait une révélation de la 'Hokhma supérieure ici-bas, véritablement. Tel est le sens de « Et une source jaillira de la Maison de Havaya et l'abreuvera », etc.

בד"ה ששים המה מלכות וכדי להמשיך גילוי בחי מעין זה שהוא ח"ע [חכמה עילאה] למטה צ"ל ההמשכה מלמעלה גם מהחכמה עילאה וכמ"ש בד"ה בהעלותך בענין חכמות בחוץ כו' ע"ש.

[expliqué] dans le discours qui commence par « Il y a soixante reines ». Et pour faire descendre ici-bas la révélation du niveau de cette source, qui est la 'Hokhma supérieure, il faut que l'attraction provienne d'un niveau encore plus élevé que la 'Hokhma supérieure, comme il est écrit dans le discours qui commence par « Quand tu élèveras », au sujet de « Les sagesse crient au-dehors », etc. Voir là-bas.

14 והכח שיש להם להמשיך התגלות זו הוא מחמת הרעש הגדול שלהם שהם מתנשאים למעלה מעלה עד רום המעלות כנ"ל והיינו מפני ששרשן מאד נעלה רק שנפלו כו'

Et la force qu'ils ont de faire descendre cette révélation vient du grand tumulte qu'ils provoquent en s'élevant toujours plus haut, jusqu'aux sommets les plus élevés, comme indiqué plus haut. Cela tient au fait que leur racine est très élevée, mais qu'ils sont tombés, etc.

וע"ז נאמר ורב תבואות בכח שור שמבחי פני שור שבאופנים שבמרכבה נמשכו רב תבואות דהיינו ריבוי ותוספת הארה מלמעלה מעלה מא"ס ב"ה ממש:

À ce sujet, il est dit : « Mais l'abondance des récoltes vient de la force du bœuf » : du niveau de la face du bœuf parmi les Ofanim du Char provient « l'abondance des récoltes », c'est-à-dire une abondance et un accroissement de lumière venant des hauteurs les plus élevées, de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, Lui-même.

15 ד והנה עד"ז ביתרון הכח שיש לב"י [לביה] אופנים על בחי שרפים עם היות שהשרפים בבריאה והאופנים בעשייה כך עד"ז יובן בענין נפש הבהמית לגבי נפש האלקית.

4. Or, dans le même ordre d'idées que cette supériorité de force du niveau des Ofanim sur celui des Séraphim, bien que les Séraphim se trouvent en Béria et les Ofanim en Assiya, nous comprendrons de même le rapport de l'âme animale à l'âme divine.

כי הנפש הבהמית החיונית שבאדם נלקחה מפני שור שבאופנים כנ"ל. ולכן כחה רב ועצום ויש בה בכח בחי רעש גדול יותר מבנפש אלקית לפי שבשרשה היא גבוה יותר מבחי לפני מלך מלך לבנ"י [לבני ישראל] כו'.

Car l'âme animale vitale de l'homme provient de la face du bœuf parmi les Ofanim, comme il a été dit plus haut. C'est pourquoi sa force est grande et puissante, et elle recèle en puissance le niveau d'un grand bruit, davantage que l'âme divine, car sa racine est plus élevée, issue du niveau de « avant qu'un roi ne régnât sur les enfants d'Israël », etc.

(ועמ"ש בד"ה בשלח פרעה גבי בנה הגדול כי עולם התהו קדם כו' ולפי שהאופנים הוא ממה שנתברר מעולם התהו ע"כ נקרא רעש גדול)

(Voir aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par « Lorsque Pharaon laissa partir », au sujet de « son fils aîné » : le Monde du Tohou précéda [le Monde de la Réparation], etc. Et comme les Ofanim proviennent de ce qui a été raffiné du Monde du Tohou, [leur son] est donc appelé « un grand bruit ».)

אך עכ"ז [עם כל זה] לפי שנשפלה למטה מאד לכן לא יוכל להתגלות בחי' זו שבה אלא ע"י ביטולה בתכלית לגבי נפש האלקית שתה"י [שתהיה] מושלת בה להנהיגה ולהטותה

Cependant, malgré cela, comme elle a été abaissée très bas, ce niveau qui est en elle ne peut se révéler que par son annulation totale devant l'âme divine, afin que [l'âme divine] exerce sa domination sur elle, la dirige et l'oriente.

וזהו תכלית ירידת הנשמה שהוא כמ"ש בזהר לאתבא צדיקייא בתיובתא כי הנשמות בעודם למעלה היו כולם בבחי' צדיקים שבטבעם לעלות אל ה' כו'

Tel est le but de la descente de l'âme, comme il est écrit dans le Zohar : « ramener les justes à la techouva ». Car, tant qu'elles étaient en haut, les âmes étaient toutes au niveau des justes (tsadikim), dont la nature est de s'élever vers D.ieu, etc. ;

וירידתם בגופות הוא כדי להיות בע"ת [בעלי תשובה] דמשכין ל"י בחילא יתיר שהם בבחי' צעק לבם אל ה'

ברעש גדול מחמת ההיפוך כידוע וכך צ"ל ממש מדת כל אדם אף מי שאין בידו עבירות ח"ו [חס ושלום]

et leur descente dans des corps a pour but qu'elles deviennent des baalei techouva, « qui L'attirent avec une force plus grande », car elles sont au niveau de « leur cœur cria vers D.ieu », dans un grand bruit, à la suite du renversement, comme on le sait. Telle doit véritablement être la mesure de chaque homme, même de celui qui n'a commis aucune faute, à D.ieu ne plaise [qu'il en commette] ;

שהרי על כולם אמרו כל ימיו בתשובה וכמ"ש [וכמה שכתוב לעיל] בענין והרוח תשוב כו' והרעש הוא

מחמת זה גופא מיניה ובי" [וביה] לישדיי ב"י [ביה]

car les Sages ont dit de tous : « tous ses jours dans la techouva », comme nous l'avons expliqué plus haut à propos de « et l'esprit retournera », etc. Le bruit provient précisément de cela : « de ce qui l'a atteint, et avec cela, le frapper » ;

בהתבוננו עוצם ירידת נפשו כ"כ [כל כך] מטה מטה ונתרחקה ממאצילה אשר הוא ית' קדוש ומובדל וכולא קמ"י [קמיה] כלא ממש חשיבי שמזה יבא לידי רעש גדול

lorsqu'il contemple l'immensité de la descente de son âme, si profondément bas, et [combien] elle s'est éloignée de son Émanateur, qui, béni soit-Il, est saint et séparé, et devant qui tout est tenu pour absolument inexistant ; de là, il en viendra à un grand bruit.

והיינו מחמת רב הכח של הנפש הבהמית ששרשה מאד למעלה ונשפלה למטה שלכן יש בה הכח להיות בבחי' רעש גדול יותר מבנפש אלקית מצד עצמה כנ"ל.

Cela tient à la grande puissance de l'âme animale, dont la racine est très élevée et qui a été abaissée très bas ; c'est pourquoi elle possède la force d'être au niveau d'un grand tumulte, davantage que l'âme divine par elle-même, comme mentionné plus haut.

16 ועי"ז אח"כ צ"ל מאה ברכות בכל יום להיות המשכת אלקות ע"ד הנ"ל באופנים שאחרי שמתנשאים ברעש אומרים ברוך כו'

Et par là, ensuite, il faut prononcer chaque jour cent bénédictions, afin d'opérer une émanation de divinité, selon le modèle évoqué plus haut à propos des Ofanim, qui, après s'être élevés dans le tumulte, disent : « Béni soit... », etc.

ולכן הם מאה ברכות דוקא להמשיך ממקורא דכולא היינו מבחינת והחכמה מאין תמצא ופ"י הברכות בא"י [ברוך אתה ה'] אמ"ה [אלקינו מלך העולם] אקב"ו [אשר קדשנו במצותיו וצונו].

C'est pourquoi ce sont précisément cent bénédictions : afin d'attirer depuis la source de tout, c'est-à-dire depuis le niveau de « Et la 'Hokhma se trouve à partir du néant ». Le sens des bénédictions — « Béni sois-Tu, Havaya, notre D.ieu, Roi du monde, qui nous as sanctifiés par Ses commandements et nous as ordonné... » — est [le suivant] :

שיהיה ברוך ונמשך בחי' אתה להיות הוי' אלקינו גילוי אלקות בנש"י [בנשמות ישראל] שהם בחי' פנימית העולמות להיות ועמך לא חפצתי

que le niveau de « Toi » soit « béni » et attiré, afin que Havaya soit « notre D.ieu » : une révélation de divinité dans les âmes d'Israël, qui sont le niveau de la dimension intérieure (pnimiyout) des mondes, de sorte qu'il y ait « et, hormis Toi, je ne désire rien »,

כי יהי [יהיה] ממולאים מא"ס ב"ה מתוך תוכיותם ואח"כ מלך העולם היינו התגלות אלקות גם בחיצונית העולמות שלא יהי [יהיה] מסתירים ונראה ליש דבר כי הרי גם גשמיות הארץ היא באמת התפשטות אלקותו ית' והיא בחי' מלי' דעשי' [דעשיה].

car elles seront remplies de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, depuis leur intériorité même. Puis vient « Roi du monde » : c'est la révélation de la divinité également dans la dimension extérieure ('hitsoniyout) des mondes, afin qu'ils ne la dissimulent pas et ne paraissent pas être une entité et une chose (yech) ; car même la matérialité de la terre est, en vérité, un déploiement de Sa divinité, béni soit-Il, et elle est le niveau de la Mal'hout d'Assiya.

17 והנה המשכה זו הוא ע"י הדבור מאה ברכות כו' אך עיקר הגילוי הוא ע"י המעשה שהוא קיום המצות בפו"מ [בפועל ממש]

Or, cette effusion se fait par la parole, par les cent bénédictions, etc. ; mais la révélation essentielle se fait par l'action, c'est-à-dire par l'accomplissement concret des mitsvot.

כי רמ"ח מ"ע [מצות עשה] הם רמ"ח איברים דמלכא כמשל האבר שבו ועל ידו נמשך חיות מהנפש ומתגלה ומתלבש תוך תוכו וכך המצות הן המשכות רצון העליון כו' כנודע.

Car les 248 commandements positifs sont les 248 membres du Roi : de même que, selon l'image du membre, la force vitale est attirée depuis l'âme dans le membre et par son intermédiaire, s'y révèle et s'y revêt jusque dans son for intérieur, de même les mitsvot sont des effusions de la volonté suprême, etc., comme on le sait.

אך המצות מצד עצמן הרי הם מעשיות גשמיי' [גשמיים] ואם יעשה אותם איש אשר לא מכניי' [מבני ישראל] הוא אינה מצוה כלל

Mais les mitsvot, considérées en elles-mêmes, sont des actes matériels ; et si un homme qui n'est pas d'entre les enfants d'Israël les accomplit, ce n'est nullement une mitsva ;

אלא דוקא כשישראל הם המקיימים אותה שאז היא מצוה וממשיכים ע"י התגלות א"ס ב"ה להיות רמ"ח אברין כו'.

mais c'est seulement lorsque ce sont les enfants d'Israël qui l'accomplissent qu'elle est alors une mitsva ; par son intermédiaire, ils font descendre la révélation de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, de sorte qu'il y ait 248 membres, etc.

18 והיינו ע"י בחי' רעו"ד [רעותא דליבא] שהוא בחי' הרעש גדול צעק לבם אל ה' שיש בהם שע"י אח"כ גורמים להיות ההמשכה מלמעלה למטה ע"י קיום המצות מעשיות כנ"ל.

Et cela s'accomplit par le niveau du désir du cœur (re'uta deliba), qui est celui du grand tumulte — «leur cœur cria vers D.ieu» — présent en eux. Par cela, ils provoquent ensuite l'influx de haut en bas, grâce à l'accomplissement des mitsvot pratiques, comme mentionné précédemment.

ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי כו' שמבחינת רעש נולד ונמשך המשכות בחי' ושער רישיה כו'

Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par : «Je suis Havaya, votre D.ieu, qui vous ai fait sortir...», etc. : du niveau du tumulte naissent et sont attirés les influx du niveau de «et les cheveux de Sa tête...», etc.

זה השער לה' ועמ"ש לקמן גבי כשעירים כרביבים ולכן נק' המצות זריעה וזרע צדקות כנ"ל שהם [et] «Ceci est la porte (cha'ar) vers Havaya.» Voyez aussi ce qui est écrit plus loin à propos de «comme des averses (se'irim)... comme des ondées (revivim)». C'est pourquoi les mitsvot sont appelées semailles : «Il sème des actes de justice», comme mentionné précédemment, car elles sont

כמו גרעין הנזרע שעדיין אין בו טעם וריח רק כשנזרע בארץ שיש בה כח הצומח נעשה ממנו פ[רי] וכך הם המצות שכשישראל דוקא מקיימים אותם

comme un grain semé, qui n'a encore ni goût ni parfum ; ce n'est que lorsqu'il est semé dans une terre possédant la force de croissance qu'un fruit en sort. Il en va de même pour les mitsvot : lorsque c'est précisément Israël qui les accomplit,

נמשך ע"י א"ס ב"ה משא"כ אם ישארו כך כמכו התפילין והציצית אם לא יניחם ויתעטף בהם איש ישראל לא יומשך כלל על ידם והוא ממש כמשל הזרע עם הקרקע כנ"ל.

l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, est attiré par leur intermédiaire. En revanche, si elles restent telles quelles — par exemple, les tefillin et les tsitsit —, si un homme d'Israël ne les met pas et ne s'en enveloppe pas, rien du tout ne sera attiré par leur intermédiaire. C'est exactement comme dans l'analogie de la semence et de la terre, mentionnée précédemment.

אך עיקר כח הצומח הוא דוקא בבחינת נפש הבהמית שבישראל שהיא היא שנלקחה מבחי' פני שור שבאופנים כנ"ל ששרשן מאד נעלה ועי"ז יש בה כח להיות רעש ממש כמשל הקרקע שמצד עצמה היא גשמיות ובה

Mais la force de croissance principale se trouve précisément dans le niveau de l'âme animale en Israël, car c'est elle qui provient du niveau de la face du bœuf parmi les Ofanim, comme mentionné précédemment, dont la racine est très élevée. De ce fait, elle possède en puissance la capacité de produire un tumulte véritable, à l'image de la terre qui, en elle-même, est matérielle et qui, en son sein,

דוקא מלובש כח הצומח כנ"ל שכמ"כ [שכמו כן] היא נלקחה מפני שור שבאופנים כנ"ל שמצד עצמותן ומהותן הם למטה בערך מן השרפים והחיות ואעפ"כ [ואף על פי כן] בהם דוקא הוא שרש הכח להיות ברעש גדול כי שרשן מאד נעלה כנ"ל.

possède précisément la force de croissance, comme mentionné précédemment. De même, elle provient de la face du bœuf parmi les Ofanim, comme mentionné précédemment : par leur essence et leur nature mêmes, ceux-ci sont d'un rang inférieur aux Séraphim et aux 'Hayout, et pourtant, c'est précisément en eux que se trouve la racine de la capacité à produire un grand tumulte, car leur racine est très élevée, comme mentionné précédemment.

19 וכך הוא ממש בנפש הבהמית שלהיות בחי' רעש גדול וצחק לבם כו' שע"י ממשיכים כל המשכות גם אותן שע"י המצות כנ"ל הוא דוקא מצד נפש הבהמית שבה הוא שיש כח זה להיות ברעש גדול כו'

Ainsi en est-il exactement de l'âme animale : [la capacité] d'atteindre le niveau d'un grand tumulte et de « leur cœur criait », etc., par quoi sont suscités tous les influx, même ceux qui le sont par les mitzvot, comme dit précédemment, provient précisément de l'âme animale ; c'est en elle que réside cette faculté d'être dans un grand tumulte, etc.

אלא שכמו הקרקע אף שיש בה כח הצומח אינה מצמחת כלום מעצמה כ"א ע"י הזרע הזרוע בה כך גם הנפש הבהמית מצד עצמה לא היתה מולדת בחי' רעש גדול הנ"ל

Seulement, de même que la terre, bien qu'elle possède la faculté de faire croître, ne fait rien pousser par elle-même, mais seulement grâce à la semence qui y est enfouie, de même l'âme animale, par elle-même, n'aurait pas engendré le niveau du grand tumulte mentionné ci-dessus,

כי רוח הבהמה היא היורדת למטה והיתה נשארת כן אלא ע"י בחי' נפש האלקי' המתלבשת בה המשכלת בגדולת ה' ורוממותו עד אין קץ שע"י נעשה הולדת הרעש גדול הנ"ל

car « l'esprit de la bête descend vers le bas » et serait demeuré ainsi ; mais c'est par le niveau de l'âme divine qui s'y revêt, et qui médite sur la grandeur de D.ieu et Son exaltation sans fin, que naît le grand tumulte mentionné ci-dessus.

וזהו וזרעתי לי בארץ כו' אור זרוע לצדיק כו' שע"י שישראל מקיימי המצות הם מצמיחים ישועות להיות המשכות והתגלות עצמיות א"ס ב"ה ממש

C'est là le sens de « Je la sèmerai pour Moi dans la terre », etc., et de « La lumière est semée pour le juste », etc. : en accomplissant les mitsvot, Israël fait germer des délivrances, de sorte que soient suscités et révélés l'essence même de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il ;

כי רמ"ח מ"ע [מצות עשה] הם רמ"ח אברין דמלכא שהאבר הוא המשכה מעצמיות הנפש וכמו שהאופנים נושאים ומגביהים בחי' כמראה אדם שעל הכסא שהוא בחי' התורה כנ"ל.

car les 248 commandements positifs sont les 248 membres du Roi, et un membre est un influx provenant de l'essence même de l'âme ; ainsi, les Ofanim portent et élèvent le niveau de « comme l'aspect d'un homme » sur le Trône, qui est le niveau de la Torah, comme dit précédemment.

20 וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה א' בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי

העוה"ב [העולם הבא] כי עוה"ב [עולם הבא] הוא רק הארה וזיו בלבד כמשארז"ל [כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה]

ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא]

Et c'est ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Une heure de techouva et de bonnes actions en ce monde vaut mieux que toute la vie du Monde futur. » Car le Monde futur n'est qu'un rayonnement et un éclat, comme nos Sages, de mémoire bénie, l'ont dit : « Le Monde futur fut créé avec le youd. »

אבל בחי' תשובה שהיא בחינת רעש גדול של הנפש הבהמית ומע"ט [ומע"ט] מבחינת מעשה המצות הן ממשכות התגלות עצמותו ומהותו ית' ממש וע"ז נאמר ורב תבואו' [תבואות] בכח שור

Mais le niveau de la techouva, qui est le grand tumulte de l'âme animale, ainsi que les bonnes actions, relevant de l'accomplissement des mitsvot, font descendre la révélation de Son essence et de Son être mêmes, béni soit-Il. C'est à ce sujet qu'il est dit : « Mais l'abondance des récoltes vient de la force du bœuf » :

היינו בחיי הנפש הבהמית שנמשכת מפני שור שבאופנים כנ"ל להמשיך גילוי רב מעצמיותו ומהותו ית' ממש

c'est-à-dire le niveau de l'âme animale, qui provient de la face du bœuf parmi les Ofanim, comme mentionné plus haut, afin de faire descendre une grande révélation de Son essence et de Son être mêmes, béni soit-Il.

ולכן כתיב תחת אשר לא עבדת את ה' כו' מרוב כל למעלה מבחי' עולם הבא הנק' כל שאינו אלא זיו כו'.

C'est pourquoi il est écrit : «Parce que tu n'as pas servi Havaya», etc., «dans l'abondance de tout» : au-dessus du niveau du Monde futur, appelé «tout» (kol), qui n'est qu'un éclat, etc.

21 וזהו פי' יערוף כמטר לקחי פי' לקחי שאתם לוקחים אותי ממש כביכול כי המשכת אלקות שישראל ממשיכים על ידי רעש גדול וקיום המצות הוא מעצמותו ית' ממש

Et telle est la signification de «Mon enseignement (lik'hi) s'égouttera comme la pluie» : lik'hi signifie que vous Me prenez — Moi-même, pour ainsi dire. Car la révélation de la Divinité qu'Israël fait descendre par ses grandes clameurs et par l'accomplissement des mitsvot provient de Son essence même, béni soit-Il.

וכן היא מאמר ותתן לנו ה' אלקינו כו' פי' כביכול שנתן את עצמו אלינו שנהי' יכולים להמשיך עצמותו ית' ממש וז"ש [וזהו שכתוב] אתה בחרתנו כו' ורצית בנו ועי"ז וירם קרן לעמו כו' ע"ד הנ"ל:

Il en va de même de la formule : «Et Toi, Havaya notre D.ieu, Tu nous as donné...» : cela signifie que, pour ainsi dire, Il S'est donné à nous, afin que nous puissions faire descendre Son essence même, béni soit-Il. Et c'est le sens de ce qui est dit : «Tu nous as choisis... et Tu as pris plaisir en nous» ; par cela, «Il a relevé la puissance de Son peuple...», comme expliqué plus haut.

22 ה אך מתחלה צ"ל יערוף כמטר כו' כי הנה מבואר למעלה במשל התגלות כח הצומח שבארץ להוציא הצמיחה שצ"ל מתחלה ע"י חרישה לרפות קשיות האדמה ואח"כ ע"י מטר שיורד ומלחלח הארץ ואז הוא שתוציא צמחה.

5. Mais il faut d'abord que « [Mon enseignement] ruisselle comme la pluie », etc. Car il a été expliqué plus haut, dans la comparaison avec la révélation de la force de croissance de la terre, qui fait pousser la végétation, qu'il faut d'abord labourer pour assouplir la dureté du sol, puis que la pluie tombe et humidifie la terre ; alors seulement celle-ci produit sa végétation.

23 וכן ממש הוא בנפש הבהמית שבכדי שיתגלה כח הגנוז בה להצמיח התגלות הרעש גדול מן הזרע הזרוע בה כו' צ"ל תחלה בחי' חרישה דמרפי ארעא

Il en va exactement de même pour l'âme animale : afin que la force qui y est cachée se révèle et fasse germer la grande effervescence issue de la semence qui y a été semée, etc., il faut d'abord le niveau du labour, « qui ameublît la terre »,

דהיינו בחינת לב נשבר ונדכה כי ארץ קשה שאינה חרושה אינה עושה פירות כלל כידוע ואח"כ צריכה למטר שילחלח הארץ

c'est-à-dire le niveau d'« un cœur brisé et abattu » ; car une terre dure qui n'a pas été labourée ne donne aucun fruit, comme on le sait. Ensuite, elle a besoin de pluie pour humidifier la terre,

והוא בחי' לימוד התורה שנמשלה למים שכמו המים מלחלחים את הקרקע עד שנעשית לחה כ"כ [כל] להיות מוכשרת להוציא צמחה כן התורה ממשיך בחי' הביטול בנפש אחר החרישה כשהוא לב נשבר באמת כו'

et cela correspond au niveau de l'étude de la Torah, qui est comparée à l'eau. De même que l'eau humidifie le sol jusqu'à ce qu'il le soit suffisamment pour pouvoir faire pousser sa végétation, la Torah fait descendre le niveau de l'annulation de soi dans l'âme après le labour, lorsque le cœur est véritablement brisé, etc.,

שזא תוכל אח"כ להצמיח ישועות וברכות בראשית פרשה י"ג יערוף כמטר שכרו בריות את ערפן מיד מטר יורד.

afin qu'elle puisse alors, par la suite, faire germer des délivrances. Et dans Béréchit Rabba, chapitre 13 : « "Il fera tomber (ya'arof) comme la pluie" : [quand] les créatures se brisent la nuque (orfan), aussitôt la pluie tombe. »

24 וזהו שרמזו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] באמרם אם פגע כך מנוול זה משכהו לבהמ"ד [לבית המדרש] אם אבן הוא נימוח שהתורה היא להנפש כמים שאפי' [שאפילו] אבן יוכל להמחות כך אפי' [אפילו] תהיה נפשו מטומטמת וקשה כאבן זה

Et c'est à cela que nos Sages, de mémoire bénie, ont fait allusion en disant : « Si cet être répugnant te rencontre, entraîne-le à la maison d'étude ; s'il est une pierre, il fond. » Car la Torah est pour l'âme comme l'eau, qui peut user même la pierre ; ainsi, même si son âme est engourdie et dure comme cette pierre,

הנה התורה יכולה שתמחהו כי היא ממשיך בחי' מים עליונים ונק' מטר ארצך כו' [ועיין מ"ש בד"ה אם בחקתי בענין ונתתי גשמיכם בעתם] כי התורה היא בחי' חכמה עילאה בחי' כבוד הוי' ממקומו ממש.

la Torah peut la dissoudre. Car elle fait descendre le niveau des eaux supérieures et est appelée « la pluie de ta terre », etc. [Et voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par « Si vous marchez selon Mes statuts », au sujet de « Je donnerai vos pluies en leur saison. »] Car la Torah est le niveau de la 'Hokhma supérieure, le niveau de « la gloire de Havaya depuis Son lieu » même.

25 והיא היפך מבחי' שכל אנושי שמעה"ד [שמעץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] המסתיר ומעלים משא"כ התורה שהיא חכמה עילאה היא מאירה ובהירה שיוכלו לראות בה מה שלמעלה הימנה שהוא בחי' אלקותו ית' הנקרא אין שמשם תמצא החכמה.

Elle est à l'opposé du niveau de l'intellect humain, qui provient de l'Arbre de la connaissance du bien et du mal et qui dissimule et cache ; tandis que la Torah, qui est la 'Hokhma supérieure, est lumineuse et claire, de sorte qu'on peut y voir ce qui la dépasse, à savoir le niveau de Sa divinité, béni soit-Il, appelé ayin (Néant), d'où provient la 'Hokhma.

26 ולכן היא באמת בבחי' ביטול אמיתי לגבי מקורה המהוה אותה ההיפוך מחכמה שלמטה שהיא בחי' יש וכנ"ל בענין ברוך כבוד הוי' כו'

Et c'est pourquoi elle se trouve véritablement dans un état d'annulation de soi authentique devant sa source, qui la fait être — à l'opposé de la sagesse d'en bas, qui est le niveau du yesh (un être), comme mentionné plus haut à propos de « Béni soit l'honneur de Havaya », etc.

ולכן הקורא בתורה הרי מאירה חכמה זו וביטול זה על נפש האדם להיות נכנסים החכמה והביטול בפנימית הנפש ממש וז"ש [וזהו שכתוב]

C'est pourquoi, pour celui qui lit la Torah, cette sagesse et cette annulation de soi illuminent l'âme, de sorte que la sagesse et l'annulation de soi pénètrent dans la dimension véritablement intérieure de l'âme. Et c'est là [le sens de] ce qui est écrit :

כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים והרוה את הארץ כו' שהגשמים יורדים מלמעלה ונבלעים בארץ ועי"ז מלחלחים אותה כן דברי אשר יצא מפי

« Car, de même que la pluie et la neige descendent du ciel et arrosent la terre », etc. : les pluies descendent d'en haut et sont absorbées par la terre, et ainsi l'humidifient ; « ainsi en sera-t-il de Ma parole, qui sort de Ma bouche »,

שהוא בחי' דבר ה' זו הלכה לא ישוב אלי ריקם כ"א עשה את אשר חפצתי

qui est le niveau de « "la parole de Havaya" : c'est la halakha » ; « elle ne reviendra pas à Moi à vide, mais accomplira ce que Je désire »,

להכני' [להכניע] הביטול בנפשו' [בנפשות] ישראל כנ"ל ואז יכולה הנפש להצמיח ישועות שהן בחי' רעו"ד [רעותא דליבא] וגילוי אלקות שבמצות כנ"ל. אך באמת גם בתורי' [בתורה] עצמה יש ב' בחי'.

afin d'introduire l'annulation de soi dans les âmes d'Israël, comme mentionné plus haut ; alors l'âme peut faire germer des délivrances, qui sont le niveau du désir du cœur et de la révélation de la divinité dans les mitzvot, comme mentionné plus haut. Mais, en vérité, la Torah elle-même comporte également deux niveaux.

27 והיינו שנמצא עוד בחי' בתורה שלמעלה במדרגה מבחי' הנקרא מטר והיא הנק' טל וע"ז נאמר תזל כטל אמרתי.

Autrement dit, on trouve dans la Torah un autre niveau, supérieur à celui qui est appelé la pluie : celui qui est appelé la rosée. À son sujet, il est dit : « Ma parole s'écoulera comme la rosée. »

והענין כי המטר הוא נמשך מלמטה כי אד יעלה מן הארץ כנ"ל והוא בחי' התורה שמשלמטה למעלה [למעלה / למעלה]

L'explication est que la pluie est attirée d'en bas, car «une vapeur montait de la terre», comme mentionné plus haut. Elle correspond au niveau de la Torah qui va d'en bas vers le haut,

דהיינו מה שהאדם לומד התורה ע"ד שארז"ל [שאמר רבותינו זכרונם לברכה] לעולם יעסוק אדם בתורה ומצות שלא לשמה פ"י שלא לשם התורה עצמה אלא כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מעיקרא

c'est-à-dire lorsque l'homme étudie la Torah conformément à l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : « L'homme doit toujours s'occuper de la Torah et des mitzvot, même sans le faire pour leur propre mérite », c'est-à-dire sans le faire pour la Torah elle-même, mais plutôt selon ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Au début,

כי קעביד אינש אדעתיה דנפשיה קעביד דהיינו ע"ד תכלית חכמה להשיגה שעוסק בתורה כדי להשיג הלכותי' [הלכותיה] ודיניה שעיי"ז מקשר נפשו בחכמתו ורצונו ית' ובחי' זו נמשלה למטר

quand l'homme agit, il agit en ayant à l'esprit son propre intérêt » ; c'est-à-dire dans l'esprit de la finalité de la sagesse : la comprendre. Il s'occupe de la Torah afin d'en saisir les lois et les décisions, grâce auxquelles il lie son âme à Sa sagesse et à Sa volonté, béni soit-Il. Ce niveau est comparé à la pluie,

שהרי התורה זו נלקחה מלמטה מן האדם כנ"ל כמטר שהוא מאיד שעולה מהארץ כנ"ל אבל מה שאח"כ מתוך שלא לשמה בא לשמה הוא בחי הנקי טל.

car cette Torah a été reçue d'en bas, de l'homme, comme mentionné plus haut, à l'image de la pluie, qui provient de la vapeur montant de la terre, comme mentionné plus haut. Mais le fait que, par la suite, «de l'étude sans son propre mérite, il en vient à l'étude pour son propre mérite» correspond au niveau appelé la rosée.

שהטל הוא שירד מלמעלה וכך ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל היושב ועוסק בתורה הקב"ה קורא ושונה כנגדו והיינו שמתגל"י [שמתגלים] בנשמתו בחי דבר ה' והלכה זו כמו שהיא למעלה ממש ע"ד שהיה בעת שניתנו בסיני.

Car la rosée est ce qui descend d'en haut. C'est ainsi que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : «Quiconque s'assied et s'occupe de la Torah, le Saint béni soit-Il lit et étudie face à lui.» Cela signifie que se révèle dans son âme le niveau de la parole de D.ieu et de cette halakha telle qu'elle est véritablement en haut, exactement comme elle l'était au moment où elles furent données au Sinäi.

כי גם מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נאמר למשה בסיני והיינו בחי גילוי אותה ד"ת [דברי תורה] שבאותו החידוש כמו שהוא בתורה שלמעלה.

Car même ce qu'un disciple accompli sera appelé à innover dans l'avenir fut dit à Moché au Sinäi. Cela signifie que se révèle, dans cette nouveauté, le niveau de cette parole de Torah telle qu'elle se trouve dans la Torah d'en haut.

28 והנה דבריו חיים וקיימים כי אף שזה היה בזמן ג' אלפים שנה מקודם וגם רק על הר סיני בלבד

Or, «Ses paroles sont vivantes et subsistent». Car, bien que cela se soit produit il y a trois mille ans, et uniquement sur le mont Sinäi,

הנה למעלה אין שום זמן ח"ו [חס ושלום] וא"כ דבריו שדיבר אז הם קיימים גם עתה וגם אין שום תפיסת מקום ח"ו [חס ושלום]

En haut, il n'y a absolument aucun temps, à D.ieu ne plaise. Ainsi, les paroles qu'Il a prononcées alors subsistent également à présent. De même, il n'y a absolument aucune limitation liée au lieu, à D.ieu ne plaise.

ולכן בכל מקום שיושב ועוסק בתורה ואפי' [ואפילו] מה שמחדש תלמיד ותיק כו' שהן הן הדברים שנאמרו למשה בסיני כנ"ל

Ainsi, partout où l'on s'assied et s'adonne à la Torah, et même lorsqu'un étudiant chevronné innove, etc. — car ce sont précisément les paroles qui furent dites à Moché au Sinaï, comme mentionné plus haut —,

אזי הם מאירים ומתגלים עתה בנשמתו ואע"ג [ואף על גב] דאיהו לא חזי מזלי' [מזליה] חזי וזהו פי' עוסק בתורה לשמה לשם התורה עצמה להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה בהתורה כו'

elles brillent alors et se révèlent à présent dans son âme; et bien que «lui ne voie pas, son mazal voit». C'est là le sens de s'adonner à la Torah lishmah, «pour elle-même»: pour la Torah elle-même, afin d'attirer dans la Torah une révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, etc.

(ועמ"ש לקמן בד"ה להבין מ"ש ביום השע"צ [השמיני עצרת] גבי תען לשוני אמרתך גם י"ל [יש לומר] ענין ב' בחי' אלו ע"ד מ"ש בד"ה המגביהי לשבת שיש ב' בחי'. בחי' עבד שלומד כדי שידע כו' ע"ש] וזהו האזינו השמים ותשמע הארץ כו'.

(Et voyez ce qui est écrit plus bas, dans le discours commençant par «Pour comprendre ce qui est écrit: “Le huitième jour, un atseret”», à propos de «Ma langue répondra à Ta parole». On peut également expliquer ces deux niveaux dans l'esprit de ce qui est écrit dans le discours commençant par «Qui siège dans les hauteurs», où il est dit qu'il existe deux niveaux: celui du serviteur qui étudie afin de savoir, etc.; voir là-bas.) Et c'est là «Prêtez l'oreille, cieux... et que la terre entende», etc.

פי' שמשה דיבר כל זה לכל ישראל ואמר האזינו השמים ותשמע הארץ לבי מיני נשמות שבישראל ששניכם יכולים אתם להצמיח ישועות ולהמשיך גילוי אור א"ס ב"ה ע"י תורה ומצות וע"ז אמר להם יערוף כמטר לקחי

Le sens est que Moché adressa tout cela à l'ensemble d'Israël et dit «Prêtez l'oreille, cieux... et que la terre entende» aux deux sortes d'âmes qui se trouvent en Israël: vous pouvez tous deux faire germer des délivrances et attirer une révélation de la Lumière infinie, béni soit-Il, par la Torah et les mitsvot. C'est à ce sujet qu'il leur dit: «Mon enseignement tombera comme la pluie»:

היא בחי' התורה שממטה למעלה בחי' אדעתיה דנפשי' [דנפשיה] קא עביד וגם תזל כטל אמרתי המשכת אא"ס [אור אין סוף] ב"ה מלמעלה למטה שהקב"ה קורא וקורא ושונה כנגדו [וע' בזהר ואתחנן] (דרס"ג א') דהאזינו השמים זהו כענין שמע ישראל כו' שבפסוק ראשון דק"ש [דקריאת שמע].

Cela désigne le niveau de la Torah qui va de bas en haut, celui où «il agit en fonction de son propre avis»; et aussi «ma parole s'écoulera comme la rosée», c'est-à-dire l'attraction de la Lumière infinie, béni soit-Il, de haut en bas, lorsque «le Saint béni soit-Il lit et étudie en face de lui». [Voyez aussi le Zohar, Vaet'hanan (263a), qui explique que «Prêtez l'oreille, cieux» correspond à «Écoute, Israël», etc., dans le premier verset du Chéma.

וא"כ המ"י [המשכיל יבין] דבחי' יערוף כמטר ותזל כטל כו' זהו עצמו ע"ד ענין ההמשכות האמור בהוי' אלקינו הוי' אחד. וכמ"ש מזה לעיל.

Dès lors, celui qui comprend discernera que le niveau de «tombera comme la pluie» et de «s'écoulera comme la rosée», etc., correspond lui-même aux attractions évoquées dans «Havaya est notre D.ieu, Havaya est Un». Comme cela est écrit plus haut à ce sujet.

29 ועמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר כפי אחרי כפי' והיו הדברים האלה כו' ודברת במ.

Et voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par « Car en ce jour Il fera expiation », dans la paracha A'harei, au sujet de « Et ces paroles seront... », etc., « et tu en parleras » :

דבדברי תורה כתיב. והם עצמן הדברים האלה האמורים בפסוק ראשון דק"ש [דקריאת שמע] הוי' אלהינו הוי' אחד ע"ש באריכות] וכ"ז [וכל זה] יש בכח ב' מיני נשמות הנ"ל

que cela est écrit au sujet des paroles de Torah ; et ce sont elles-mêmes « ces paroles » énoncées dans le premier verset du Chéma : « Havaya est notre D.ieu, Havaya est Un » ; voyez là-bas pour plus de détails.] Et tout cela est à la portée des deux sortes d'âmes mentionnées plus haut.

כי מי שתורתו אומנתו הוא פועל זאת להיות גילוי א"ס ב"ה ע"י עסק התורה כנ"ל ע"י בחי' רעותא דליבא בבחי' ואחת בכל לכבך בבי' חללי הלב.

Car celui dont la Torah est l'occupation réalise cela : il fait en sorte que l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, se révèle par l'étude de la Torah, comme mentionné plus haut, grâce au niveau du désir du cœur (reouta deliba), au niveau de « Tu aimeras de tout ton cœur (levavkha) », avec les deux cavités du cœur.

30 וע"ז אמר האזינו השמים שהן אותן נשמות שמבחי' שמים שהוא בחי' תורה ולכך תורתם או מנתם כו'.

Et c'est à ce propos qu'il est dit : «Prêtez l'oreille, cieux» : il s'agit des âmes qui proviennent du niveau du ciel, lequel est le niveau de la Torah ; c'est pourquoi leur occupation est la Torah, etc.

וגם מי שהוא מבעלי עסקים מ"מ יכול הוא להיות ממשיך אור א"ס ב"ה ע"י עסק התורה לשמה בקביעת עתים לתורה כו'

Même celui qui compte parmi les hommes d'affaires peut néanmoins faire descendre la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, en s'occupant de Torah lishmah, en réservant des moments fixes à l'étude de la Torah, etc.,

ע"י בחי' הצדקה ו"ש [ו"ז"ש] אני מדבר בצדקה פי' שלהיות אני מדבר שכשאומר תהלים וכיוצא יהי' [יהיה] בחי' אני ממש מדבר ע"ד מ"ש ודברי אשר שמתני בפ"ך

par le niveau de la tsedaka. C'est le sens de ce qui est écrit : «Je parle avec tsedaka» : afin que ce soit «moi qui parle» ; lorsque l'on récite les Tehillim et autres textes semblables, c'est le niveau du «Moi» Lui-même qui parle, selon ce qui est écrit : «Et Mes paroles que J'ai placées dans ta bouche»,

שהוא בחי' המשכות והתגלות אור א"ס ב"ה שבתורה הוא ע"י הצדקה [ועמ"ש בד"ה והיה מספר בניי [בני ישראל] גבי פקדת ארץ ותשוקקיה כו' מלא מים כו' ע"ש ומה יובן ענין יערוף כמטר לקחי הנמשך ע"י המצות כו']

ce qui constitue le niveau de la diffusion et de la révélation de la Lumière infinie, béni soit-Il, qui se trouve dans la Torah ; cela s'accomplit par la tsedaka. [Voir aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Et le nombre des enfants d'Israël sera», au sujet de «Tu as visité la terre et l'as abreuvée», etc., «elle est pleine d'eau», etc. Voir là-bas. On comprendra ainsi le sens de «Mon enseignement s'écoulera comme la pluie», qui est attiré par les mitsvot, etc.]

וע"ז נאמר ותשמע הארץ שהן אותן הנשמות שנמשכים מבחי' ארץ ופי' ותשמע הוא כענין השמע לאזניך מה שאתה מוצא מפ"ך פי' בחי' אתה היוצא מפ"ך כי דבר ה' זו הלכה וזהו היוצא מפ"ך וד"ל [ודי למבין] :

Et c'est à ce propos qu'il est dit : «et que la terre entende» : il s'agit des âmes qui proviennent du niveau de la terre. Le sens de «qu'elle entende» est comparable à l'expression : «Que tes oreilles entendent ce que tu fais sortir de ta bouche» ; c'est-à-dire le niveau de «Toi» (Atah) qui sort de ta bouche, car «la parole de Havaya, c'est la halakha» ; voilà ce qui sort de ta bouche. Et cela suffit à qui comprend.

31 ו והנה אף שכ"ז [שכל זה] הוא עבודת האדם בכל יום ויום אך דרך כלל הוא בחדש תשרי שנקרא ראש השנ שכולל חיות כל השנה

6. Or, bien que tout cela relève du service de l'homme chaque jour, considéré dans son ensemble, cela se situe au mois de Tichri, appelé la tête de l'année (Roch Hachana), car il comprend la force vitale de toute l'année.

כולה וכל היו"ט [היום טוב] שכולם נמשכים בהתכללות א' בר"ה [בראש השנה] ויש בו בדרך כלל כל התיקונים הנ"ל שצ"ל לנפש עד שתוציא צמחה ככל הנז' [הנזכר] בפרטות למעלה כי

dans son intégralité, ainsi que de toutes les fêtes, qui sont toutes attirées ensemble, dans leur inclusion mutuelle, à Roch Hachana. Et celui-ci comprend, de manière générale, toutes les rectifications mentionnées plus haut dont l'âme a besoin jusqu'à ce qu'elle fasse pousser sa croissance, comme cela a été expliqué en détail plus haut. Car

הנה ענין השופר בר"ה [בראש השנה] יום תרועה כו' גנוחי גנח וילולי יליל שהוא ענין לב נשבר ונדכה בחי' שברים עד שיבא עי"ז לידי בכי' ויללה כו' והוא ענין החרישה שצ"ל בנפש הבהמית.

le sens du chofar à Roch Hachana, « un jour de teroua », etc., est celui des « gémissements » et des « lamentations » : il s'agit d'un cœur brisé et contrit, du niveau des chevarim (les sons brisés), jusqu'à ce que, par là, l'homme en vienne aux pleurs et aux lamentations, etc. C'est là le labour qui doit s'accomplir dans l'âme animale,

שהיא ראשית כל המלאכות הנצרכות לה כנ"ל שאפי' [שאפילו] המטר כשירד על הארץ בלתי חרישה לא יפעול להצמיח צמחה עי"ז כו'.

qui est le premier de tous les travaux dont elle a besoin, comme mentionné plus haut ; car même la pluie, lorsqu'elle tombe sur la terre sans labour, ne la fera pas pousser ni croître par là, etc.

32 וכך הוא בנפש שלא תוציא צמחה להיות מתפעלת מהתכונות' בגדולת ה' ואפי' [ואפילו] אם למד תורה שנמשל למטר שמלחלח כנ"ל לא יועיל אם לא נחרשה תחלה

Ainsi en est-il de l'âme : elle ne fera pas croître ce qui est en elle et ne sera pas émue par la contemplation de la grandeur de D.ieu ; même s'il a étudié la Torah, qui est comparée à la pluie qui humidifie, comme mentionné plus haut, cela ne servira à rien si l'âme n'a pas d'abord été labourée,

דהיינו להיות לו לב נשבר תחלה כו'. כי מ"מ מחמת גודל הגשמיות בהיותו שלם בפ"ע [בפני עצמו] אין ההתבוננות פועלת בו כלל.

c'est-à-dire s'il n'a pas d'abord le cœur brisé, etc. Car, malgré tout, en raison du poids de sa matérialité, tant qu'il se considère comme entier et autonome, la contemplation n'a absolument aucun effet sur lui.

כי אף שמתבונן איך שהוא ית' קדוש ומובדל ורק הודו וזיוו על ארץ ושמים כו' מ"מ אין הדבר נוגע אליו שאף שמאמין ויודע שכן האמת

Car, même s'il contemple combien D.ieu, béni soit-Il, est saint et séparé, et que seuls «Sa splendeur» et Son rayonnement sont «au-dessus de la terre et du ciel», etc., la chose ne le touche néanmoins pas ; car, bien qu'il croie et sache que telle est la vérité,

הנה השמים שמים לה' כו' ואעפ"כ [ואף על פי כן] הוא אדם בפ"ע [בפני עצמו] כאלו אין הדבר נוגע אליו כלל.

et que «les cieux sont les cieux de Havaya», etc., il demeure néanmoins une personne à part entière, comme si la chose ne le touchait absolument pas.

33 והיינו ע"ד מ"ש כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב וכענין שנאמר שמנת עבית כשית שמחמת עוצם השתקעותו בחמדי וכסופי העוה"ז ואינו מצטער להיות לבו נשבר

C'est-à-dire, conformément à ce qui est écrit : « Car toutes les nations sont incirconcises, et toute la maison d'Israël a le cœur incirconcis » ; et comme il est dit : « Tu es devenu gras, tu t'es épaissi, tu t'es couvert. » En effet, du fait qu'il s'absorbe profondément dans les désirs et les aspirations de ce monde, il n'éprouve pas de peine qui briserait son cœur,

אזי עבית כשית שנעשה כמו כיסוי על הלב והיא נקרא' [נקראת] ערלת הלב שמכסה עליו עד שמחמת זה אין נכנס בו ההשפעה כלל להיות מתפעל מהתבוננות השכל כו'

alors « tu t'es épaissi, tu t'es couvert » : il se forme comme un voile sur le cœur, appelé le prépuce du cœur, qui le recouvre ; dès lors, l'influence n'y pénètre plus du tout, de sorte qu'il ne soit pas ému par la contemplation intellectuelle, etc.

והיינו מחמת שמנת עבית בהשתקעותו בעניני העוה"ז לאכול ולשתות כו' ונעשה דדמו עב ולבו ערל.

Cela vient du fait qu'il « est devenu gras, s'est épaissi », en s'absorbant dans les affaires de ce monde — manger, boire, etc. — ; son sang s'épaissit alors et son cœur devient incirconcis.

34 וצ"ל ומלתם את ערלת לבבכם כו' להכריתה מלכו והיינו ע"י לב נשבר ונדכה והוא בחי' שברים ותרועה שבר"ה [שבראש השנה] גנוחי גנח לפררה לפירורים רבים

Et il faut donc « circoncire le prépuce de votre cœur », etc., afin de le retrancher du cœur ; cela se fait par un cœur brisé et abattu, qui correspond au niveau des Chevarim et de la Teroua de Roch Hachana, ces « gémissements » qui le réduisent en une multitude de miettes.

וכן הם כל עשי"ת [עשרת ימי תשובה] ושלכן מצוה להתענות בהן ואף שלא ישלים כי עיקר המכוון הוא רק לסגף הנפש כדי לפררה ולשברה כו'

Il en va de même pour les dix jours de Techouva. C'est pourquoi il est une mitsva d'y jeûner, même si l'on ne mène pas le jeûne à son terme, car l'intention principale est uniquement d'affliger l'âme afin de la réduire en miettes et de la briser, etc.

ועי"ז אח"כ נמשך בחי' וזרקתי עליכם מים טהורים כו' ע"י ואד יעלה מן הארץ כו' וכמ"ש כי כשר ירד הגשם והשלג כו' בחי' כשלג ילבינו.

Grâce à cela, ensuite, se révèle le niveau de « Je répandrai sur vous des eaux pures », etc., par « une brume montait de la terre », etc. ; et comme il est écrit : « Car, de même que la pluie et la neige descendent », etc. — le niveau de « ils deviendront blancs comme la neige ».

35 ונתן זרע לזורע ולחם לאוכל והוא בחי' סוכות [ועמ"ש מזה לקמן בד"ה ושאתם מים בששון איך שהחרישה הוא בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] שמאלו תחת לראשי והצמיחה הוא בסוכות וימינו תחבקני ע"ש באריכות] כי

«Et il donne de la semence au semeur et du pain à celui qui mange»: c'est le niveau de Soukkot. [Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet plus loin, dans le discours qui commence par « Vous puiserez de l'eau avec joie »: le labour a lieu pendant les Dix Jours de Techouva, «sa main gauche est sous ma tête», et la germination a lieu à Soukkot, «sa main droite m'embrasse»; voyez là-bas en détail.] Car

הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים פי' דכמו עד"מ הפרנסה לאדם הגשמי הוא שפועל להיות התפשטות הנשמה בגוף שאם לא יאכל כמה ימים תסתלק הנפש ותפרד מהגוף וע"י הלחם תתחבר הנשמה להאיר ולהתפשט בהגוף.

nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «Israël entretient leur Père dans les cieux.» Cela signifie que, de même, par analogie, la nourriture d'une personne physique permet à son âme de se répandre dans son corps — car si elle ne mange pas pendant plusieurs jours, l'âme se retire et se sépare du corps —, et que le pain unit l'âme [au corps], afin qu'elle l'éclaire et s'y répande;

כמו"כ [כמו כן] יובן ענין הפרנסה למעלה שהוא להיות עי"ז התפשטות א"ס ב"ה בתוך הספי' [הספירה] / הספירות] שהוא ית' אצלם כנשמה לגוף וכמ"ש בת"ז [בתיקוני זהר] חסד דרועא ימינא גבור' [גבורה] דרועא שמאלא תפארת גופא כו'

de même, on comprendra la notion de nourriture en haut: elle permet à l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, de se répandre dans les Séfirot, car Il est pour elles comme une âme pour un corps, ainsi qu'il est écrit dans le Tikkunei Zohar: «'Hessed (bonté) est le bras droit, Guevoura (retenue) le bras gauche, Tiferet (beauté) le corps», etc.

ואור א"ס המחי' [המחיה] אותם הוא המתלבש בהם כנשמה בגוף ובכדי שיהי' [שיהיה] המשכה והתלבשות זו כי אור א"ס ב"ה מצד עצמו לאו מכל אלין מדות איהו כלל הוא ע"י אתעדלית [אתערותא דלתתא]

Et la Lumière infinie (Or Ein Sof), qui leur donne la vie, est ce qui s'habille en elles, comme une âme dans un corps. Pour que cet influx et cet habillage aient lieu — car la Lumière infinie, bénie soit-Il, en elle-même «n'est aucune de ces qualités» —, il faut un éveil d'en bas.

וזה נק' בשם פרנסה שישראל מפרנסים לאביהם שבשמים להיות התחברות והתלבשות א"ס ב"ה ב"ס [ב"י ספירות] הנקראים בשם גוף כנ"ל וכמ"ש מזה ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות כו'

C'est ce que l'on appelle «nourriture»: Israël entretient leur Père dans les cieux, afin que l'Infini, béni soit-Il, s'unisse aux dix Séfirot et s'y habille; celles-ci sont désignées comme un «corps», ainsi qu'il a été dit plus haut. Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet sur le verset «Moïse parla aux chefs des tribus», etc.,

בפי' וענין לכו לחמו בלחמי יעו"ש [יעוין שם] וזהו כי אמרתי עולם חסד יבנה שע"י האמירה שלי שבעולם שהיא בחי' התורה שניתנה לישראל

dans l'explication de «Venez, mangez de mon pain»; voyez là-bas. C'est là le sens de «Car j'ai dit: le monde se bâtit (yibaneh) par la bonté ('Hessed)»: par ma parole dans le monde, c'est-à-dire le niveau de la Torah qui fut donnée à Israël,

אזי חסד יבנה שנבנה החסד כי להיות המשכת והתלכשות א"ס ב"ה במדת החסד הוא ע"י אתעדל"ת
[אתערותא דלתתא] בעסק התורה שישראל מפרנסי' [מפרנסים] כו'

alors «la bonté se bâtit»: la qualité de 'Hessed se bâtit. Car l'influx et l'habillage de l'Infini, béni soit-Il, dans l'attribut de 'Hessed s'opèrent par un éveil d'en bas, au moyen de l'étude de la Torah, par laquelle Israël entretient, etc.,

כנ"ל (ועמ"ש מזה בשה"ש [בשיר השירים] ע"פ לסוסתי). וזהו בחי' סוכות ע"ד מ"ש וסוכה תהיה לצל יומם.

comme il a été dit plus haut (voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans Shir HaShirim, sur le verset «À ma jument»). Voilà le niveau de Soukkot, selon le verset: «Une soukka sera un abri pour le jour (yomam).»

כי המדות נקראו יומין כידוע ויומם הוא בחי' החסד כמ"ש בזהר פ' אמור (דק"ג ע"ב) דכתיב יומם יצוה ה'
חסדו.

Car les attributs émotionnels sont appelés «jours», comme on le sait; et yomam («pendant le jour») est le niveau de 'Hessed, comme il est écrit dans le Zohar, parachat Emor (page 103b), ainsi qu'il est dit: «Pendant le jour (yomam), Havaya ordonne Sa bonté.»

והוא בחי' יומא דאזיל עם כולהו יומין כי החסד הוא הראשון שבמדות וכולל כולם ונותן בהם כח
בכולם כמ"ש

Et c'est le niveau du «jour qui accompagne tous les jours», car 'Hessed est le premier des attributs émotionnels; il les englobe tous et leur donne à tous leur force, comme il est écrit

בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם וע' בפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך יומם ובמ"א נתבאר דיומם היינו חסד
דאבא וכ"מ [וכן משמע] קצת ממ"ש בפי בלק (דקצ"א ע"ב) סבא עילאה כו'

dans le commentaire du Ramaz à cet endroit. Voir aussi le Pardes, dans Erchei HaKinuyim, à l'entrée yomam. Ailleurs, il est expliqué que yomam désigne le 'Hessed d'Abba; cela ressort également quelque peu de ce qui est écrit dans la parachat Balak (page 191b): «Le vieillard suprême», etc.,

ומנו אברהם דכתיב יומם יצוה והרמ"ז [והרב משה זכות] פ' תצוה (דף קפ"ט ע"ב) גבי דא אברהם סבא פי'
שהכוונה על החכמה ששם הוא מקום

«et qui est-ce? Avraham, comme il est écrit: «Pendant le jour, Il ordonne.»» Le Ramaz, dans la parachat Tetsavé (page 189b), à propos de «C'est Avraham l'ancien», explique que cela désigne 'Hochma, car c'est là que se trouve le lieu

הזקנה ע"ש ועמ, ש עוד מענין יומם בסידור שער ר"ה [ראש השנה] בד"ה אדני שפתי תפתח ופ"י לצל יומם היינו בחי מקיף וצל על בחי יומם שהוא החד

de la vieillesse ; voir là-bas. Voir aussi ce qui est écrit plus loin au sujet de yomam dans le Siddour, Porte de Roch Hachana, dans le discours qui commence par «Ado-nai, ouvre mes lèvres». Et l'expression «pour être une ombre pendant le jour» désigne le niveau d'une lumière environnante (makif), une ombre au-dessus du niveau de yomam, qui est 'Hessed.

והענין כי להיות המשכת והתלבשות אור א"ס ב"ה במדות ובכלל היינו בבחי החד להחיותו כנשמה המתפשטת בגוף

Voici l'explication : pour que la lumière infinie, béni soit-Il, se prolonge et se revête dans les attributs émotionnels — et, en général, dans le niveau de 'Hessed — afin de lui donner vie, comme une âme qui se répand dans un corps,

הנה א"א להיות המשכה זו בבחי פנימית אלא ע"י שמתחלה הוא נמשך להיות בבחי מקיף ואח"כ נמשך ומתלבש בבחי פנימי [פנימיות / פנימית]

il est impossible que cette extension se fasse de manière intérieure, si elle ne se prolonge pas d'abord de manière environnante (makif); ce n'est qu'ensuite qu'elle se prolonge et se revêt de manière intérieure (pnimi).

(ועמ"ש מזה בביאור ע"פ צו את בני [בני ישראל] כו' את קרבני לחמי כו' בפ' פנחס) וכ"ז [וכל זה] הוא בחי סוכות שמתחלה נמשך בבחי מקיף

(Voir ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset «Ordonne aux enfants d'Israël», etc., «Mon offrande, Mon pain», etc., dans la parachat Pin'has.) Tout cela relève du niveau de Soukkot, car, au début, la lumière se prolonge de manière environnante ;

והוא ענין מצות הסוכה הסוכבת ממעל וע"ז נאמר וסוכה תהיה לצל יומם שהסוכה היא צל ומקיף על בחי יומם כו [וע' מזה עוד בר"עמ [ברעיא מהימנא] פ' פנחס דרנ"ה ע"ב ודרנ"ו ע"א] ואח"כ בשמע"צ [בשמני עצרת] נכנסת ההארה ונתפסת בפנימיותם

Et c'est là le sens de la mitsva de la soukka, qui enveloppe d'en haut. À ce sujet, il est dit : « La soukka sera un abri ombragé pendant le jour » : la soukka est une ombre et une enveloppe au-dessus du niveau de Yomam, etc. [Voir également à ce sujet le Ra'aya Mehemna, Parachat Pin'has, pages 255b et 256a.] Ensuite, à Chemini Atséret, le rayonnement pénètre et est saisi dans leur dimension intérieure.

ולכן נקי עצרת לשון קליטה וכניסה ואסיפה שנכנס ההמשכה בבחי פנימיות (ועד"ז יובן מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] פ"ט דברכות) (דנ"ה) גבי בצלאל. בצל אל היית וידעת.

C'est pourquoi cette fête est appelée Atséret, terme qui désigne l'absorption, l'entrée et le rassemblement, car l'influx qui se déverse pénètre dans la dimension intérieure. (Cela permettra également de comprendre l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie, au chapitre 9 de Berachos (page 55), au sujet de Betsalel : « Tu étais dans l'ombre de Kel, et tu savais. »)

כי מה שבצלאל אמר לעשות תחלה המשכן ואח"כ הארון והכלים היינו ג"כ עד"ז שכל המשכה מלמעלה למטה צ"ל נמשך האור בבחי מקיף בתחלה ואח"כ דייקא יומשך בבחי פנימית

En effet, le fait que Betsalel ait dit de construire d'abord le Michkan, puis l'Arche et les ustensiles, s'inscrit également dans cette idée : tout influx qui se déverse d'en haut vers le bas doit faire descendre la lumière d'abord sous forme d'enveloppe ; ce n'est qu'ensuite, précisément, qu'elle se déverse dans la dimension intérieure.

וזה ו שצריך להקדים תחלה את המשכן שהוא בחי המקיף ואח"כ הכלים שהם בחי א"פ [אור פנימי] כו'

Et c'est pourquoi il faut construire en premier lieu le Michkan, qui correspond au niveau de la lumière enveloppante, puis les ustensiles, qui correspondent au niveau de la lumière intérieure (Or Pnimi), etc.

ולכן אמר עליו משה בצל אל היית. כי אל היינו בחי חסד כמ"ש חסד אל כל היום.

C'est pourquoi Moché lui dit : « Tu étais dans l'ombre de Kel. » Car Kel correspond au niveau de 'Hessed, comme il est écrit : « La bonté de Kel dure tout le jour. »

36 ומבואר לעיל שכדי להיות חסד יבנה צ"ל תחלה ההמשכה בבחי מקיף כענין לצל יומם כו' וזהו בחי בצל אל היית.

Et il a été expliqué plus haut que, pour que «la bonté se bâtitse», il faut d'abord que l'effusion se fasse sous la forme d'une lumière enveloppante, comme dans «pour être une ombre le jour», etc. ; c'est là le niveau de «Tu étais dans l'ombre de Kel»,

היינו אור מקיף של בחי החסד ואזי אח"כ נמשך בבחי פנימית ג"כ וע' בזהר תרומה (קנ"ב סע"א [סוף עמוד א]) ופ' פקודי (דרכ"ג ע"ב ודרכ"ב ע"א) ובפ' שלח (דקס"ב ב')

c'est-à-dire la lumière enveloppante du niveau de 'Hessed; ensuite, elle est également effusée à l'intérieur. Voir le Zohar, Terouma (fin de 152a), et les parachiot Pekoudei (223b et 222a) et Chela'h (162b).

והיינו כי בצלאל עצמו הוא המקשר וממשיך ההמשכה בבחי' פנימית שהוא בחי' צדיק יסוד עולם
כמ"ש בזהר פ' ויקהל (דרי"ד סע"ב [סוף עמוד ב]) ובפ' פקודי (דרכ"ד סע"א [סוף עמוד א])

Autrement dit, Betsalel lui-même est celui qui relie et attire l'effusion à l'intérieur, car il est le niveau de «le juste est le fondement du monde», comme il est écrit dans le Zohar, parachat Vayakhel (fin de 214b) et parachat Pekoudei (fin de 224a) ;

אלא שבצל אל היית ששרשו מבחי' המקיפים שכדי שיומשך ההמשכה בבחי' פנימית צ"ל תחלה בבחי'
מקיף וע' בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער העמידה פי"ד [פרק י"ד / פרשה י"ד] גבי אל עליון כו'

mais «tu étais dans l'ombre de Kel», car sa racine relève du niveau des lumières enveloppantes : pour que l'effusion soit attirée à l'intérieur, elle doit d'abord relever d'une forme enveloppante. Voir aussi Pri Etz Chaim, Porte de la Amida, chapitre 14, à propos de «Kel suprême», etc.,

קונה הכל כו' וע' כה"ג [כהאי גוונא] בזהר בראשית (דף ו' סע"א [סוף עמוד א]) ע"פ ובניהו בן יהוידע כו' מאן
אתר נפיק כו' אהדר קרא ואמר מקבציאל.

«qui possède tout», etc. Voir aussi un enseignement semblable dans le Zohar, Béréchit (fin de 6a), sur le verset «Et Benayaou fils de Yehoyada», etc. : «De quel endroit est-il sorti?», etc. «Le verset répond et dit: de Kabtséel,

דרגא עילאה סתימאה. דעין לא ראתה כו' ובפ"י המר"י [הרמ"י] שם דמקבציאל היינו קבוץ וכו' שם אל
כו'

un degré suprême et caché, que «nul œil n'a vu», etc. Dans le commentaire du Ramaz, à cet endroit, il est dit que mi-Kabtséel signifie le rassemblement et la réunion du Nom Kel, etc.

ובן יהוידע זהו כענין מה שאמרו בצל אל היית וידעת שהדעת הוא התחברות להיות נמשך אח"כ
בבחי' פנימית

Et «fils de Yehoyada»: cela correspond à ce qu'ils ont dit: «Tu étais dans l'ombre de Kel et tu as connu» (yada'ta), car la connaissance (Daat) est un lien, afin que la lumière soit ensuite attirée à l'intérieur.

וזהו ג"כ ענין אהל מועד מועד מלשון ונועדתי לך אותיות ונודעתי שהוא לשון התקשרות והתחברות
כו'

C'est également le sens de Ohel Moed, la Tente de la Rencontre: moed vient de l'expression «Je te rencontrerai» (veno'adti), dont les lettres sont les mêmes que celles de «Je me ferai connaître» (venoda'ti), terme qui désigne un lien et une union, etc.,

דהיינו המשכת יחוד אור א"ס ב"ה בנפש האדם והיינו ע"י בחי' אהל שהוא בחי' ובצל ידי כסיתך וכמ"ש מזה ע"פ במדבר סיני באוהל מועד כו'

C'est-à-dire le prolongement de l'union de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, dans l'âme de l'homme ; cela se fait par le niveau de la tente, qui est le niveau de « Et à l'ombre de Ma main, Je t'ai couvert ». Et voyez ce qui est écrit à ce sujet sur le verset « Dans le désert du Sinaï, dans la Tente d'assignation », etc. ;

ע"ש וע' בזח"א [בזהר חלק א] וירא (דצ"ח א' ב' ודצ"ז סע"ב [סוף עמוד ב]) בענין והוא יושב פתח האהל כו'

voyez là-bas. Voyez aussi le Zohar, première partie, Vayera (p. 98a-b et fin de 97b), au sujet de « Et il était assis à l'entrée de la tente », etc. ;

ובפ' בא (דל"ו סע"א [סוף עמוד א]) ובפ' הרמ"ז [הרב משה זכות] (שם ושם) ובפ' ויקרא (דף י"ד ע"א) ובפ' אחרי (דע"א סע"ב [סוף עמוד ב]) ועמ"ש סד"ה קול דודי כו' בענין ופסח ה' אל הפתח כו'.

et dans Parshas Bo (fin de la p. 36a), ainsi que dans le commentaire du Ramaz (aux deux endroits), dans Parshas Vayikra (p. 14a) et dans Parshas Acharei (fin de la p. 71b). Voyez aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « La voix de mon bien-aimé », etc., au sujet de « Et Havaya passera par-dessus l'entrée », etc.

ועמ"ש סד"ה להבין פי' הפסוק מי אל כמוך כו' ועמ"ש סד"ה ויקהל משה כל הקורא ק"ש [קריאת שמע] בלא תפילין כו' ע"ש

Voyez aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Pour comprendre le sens du verset "Qui est un D.ieu comme Toi" », etc. ; et voyez ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Et Moché rassembla » : « Quiconque récite le Chema sans téfilines », etc. Voyez là-bas.

והנה כמו שענין וסוכה תהיה לצל יומם הוא המשכה למעלה ב"ס [ב"י ספירות] עליונות מקיפים ואח"כ פנימיים וכך הוא ג"כ בנפש

Or, de même que « une soukka sera un abri contre le soleil pendant le jour » désigne un prolongement en haut, dans les dix Séfirot supérieures, d'abord sous forme environnante, puis intérieure, il en est de même dans l'âme.

כי ע"י צמיחת האהבה ורעש גדול הני"ל ע"י ונתן זרע לזרע ולחם לאוכל המשכה וגילוי אלקות בנפש מלמעלה למטה ג"כ בבחי' מקיף ופנימי

Car, par la croissance de l'amour et le grand tumulte évoqués plus haut, « elle donne une semence au semeur et du pain à celui qui mange » : la divinité se prolonge et se révèle dans l'âme, d'en haut vers le bas, également selon un mode environnant et intérieur.

כי ישראל מפרנסין כו' וע"י ג"כ מתפרנסין כו' (עמ"ש מזה בד"ה יונתי כו') וההמשכה היא בסוכות

Car Israël nourrit, etc., et par cela, eux aussi sont nourris, etc. (Voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Ma colombe », etc.) Et ce prolongement s'opère à Soukkot ;

ולכן הוא זמן שמחתנו ע"י גילוי א"ס ב"ה בנפשו כו' אך שמחה זו היא בבחי' מקיף עדיין

et c'est pourquoi c'est « le temps de notre réjouissance », par la révélation de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, dans l'âme, etc. Mais cette joie est encore selon un mode environnant ;

אלא שאח"כ בחי' שמיני עצרת הוא הקליטה שנקלטת בפנימיותו ממש וז"ש [וזהו שכתוב] עצרת תהיה לכם דוקא וכתרגומו כנישו כו' וכמ"ש מזה לקמן ע"פ ה' לי בעוזרי כו'

Ce n'est qu'ensuite que le niveau de Chemini Atséret est celui de l'absorption, où la lumière est absorbée dans l'intériorité même de la personne. C'est le sens de ce qui est écrit : « Ce sera pour vous un rassemblement », précisément, et comme le traduit le Targoum : « rassemblement », etc. Comme il est écrit à ce sujet plus loin, à propos du verset : « Havaya est pour moi parmi ceux qui me viennent en aide », etc. ;

ע"ש וזהו וירם קרן לעמו דהיינו שנמשך גילוי א"ס ב"ה שלמעלה מבחי' עוה"ב [עולם הבא] שהוא נברא בידיד בלבד זיו השכינה כו' וכמ"ש מרב כל:

voir là-bas. Et c'est là le sens de : « Il a élevé la corne de Son peuple » : une révélation de l'Infini, béni soit-Il, est attirée d'en haut, au-delà du niveau du Monde à venir, qui fut créé par le seul Youd, et qui n'est que le rayonnement de la Chekhina, etc. ; comme il est écrit : « plus que l'abondance de tout ».

37 ז כשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב. הנה ההפרש בין דשא לעשב הוא שדשא נקרא העשב בתחלת צמיחתו כשהתחיל לצמוח ולהראות ע"ג [על גבי] קרקע

7. « Comme des averses (se'irim) sur l'herbe naissante (deshe), et comme des gouttes de pluie (revivim) sur la végétation (esev). » Or, la différence entre deshe et esev est que le nom deshe désigne l'herbe au début de sa croissance, lorsqu'elle commence à pousser et à paraître au-dessus du sol ;

ואחר שנתגדל נקרא עשב כן פי' בלקי"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] מהאריז"ל [מהארי"י זכרוננו לברכה] וכ"ה בשרשים וכמ"ש תדשא הארץ דשא ושעירים היינו המטר הדק מאד כמו שערות כו'. שמזה גידול הדשא.

et, après avoir grandi, elle est appelée esev. C'est ainsi que l'explique le Likkutei Torah de l'Ari zal, ainsi que le Shorashim, et comme il est écrit : « Que la terre fasse pousser du deshe. » Les se'irim sont une pluie très fine, comme des cheveux (se'arot), etc., grâce à laquelle le deshe pousse.

אבל העשב שכבר גדול גידולו מהרביבים שהם הטפות מטר הגסות וכן יש ב' בחינות אלו בבחי' התורה הנקרא מטר.

Mais l'eshev, dont la croissance est déjà avancée, pousse grâce aux revivim, qui sont les grosses gouttes de pluie. Il existe de même ces deux niveaux dans le niveau de la Torah, qui est appelée pluie :

38 והיינו משנה ותלמוד פי' משניות נקרא שעירים מלשון שערות כי התורה נמשלה לשערות כמ"ש קווצותיו תלתלים כו' תלי תלים של הלכות וכן נאמר ושער רישי' [רישיה] כעמר נקא.

C'est-à-dire la Michna et le Talmud. Les Michnayot sont appelées se'irim, du terme se'arot (cheveux), car la Torah est comparée aux cheveux, comme il est écrit : « Ses boucles sont frisées (taltilim) », etc. : « des amas sur des amas (tilei tilim) de lois ». Il est également dit : « Et les cheveux de Sa tête étaient comme une laine pure. »

כי כמו שהשערה נמשכת מן המוח כן הם פרטי ההלכות שבתורה שהן המשכות רבים נמשכים מבחי' חכמה עילאה חכים ולא בחכמה ידיעא.

Car, de même que le cheveu procède du cerveau, les détails des lois de la Torah sont de nombreux flux qui procèdent du niveau de la 'Hokhma supérieure, « sage, mais non d'une sagesse connue ».

39 והיינו בחי' משניות שהן הלכות פסוקות שהן רק נמשלים לשערות שהן ג"כ המשכות כנ"ל. ועסק התלמוד נק' רביבים שהוא ג"כ טיפי מטר

Cela correspond au niveau des Michnayot, qui sont des lois tranchées, seulement comparables aux cheveux, lesquels sont eux aussi prolongements, comme on l'a dit plus haut. L'étude du Talmud est appelée revivim, qui sont également des gouttes de pluie,

רק שהם גדולים וכך הוא בחי' התלמוד שהוא עיון ההלכה בפלפול רב ובעמקות השכל יותר מבמשנה וכשם שהמטר הנקרא רביבים מצמיח עשב

mais de grande taille. Il en va de même du niveau du Talmud, qui consiste à analyser la loi par une vaste dialectique et avec une profondeur intellectuelle plus grande que dans la Michna. De même que la pluie appelée revivim fait pousser l'ehev,

שהוא צמיחה גדולה יותר מבחי' הדשא כן ע"י עסק התלמוד פועל ישועות בנפש להיות גילוי האהבה ויראה בבחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] גדולים יותר כו'

dont la croissance est plus grande que celle du deshe, ainsi l'étude du Talmud accomplit des délivrances dans l'âme, afin que se révèle l'amour et la crainte à un degré plus grand, etc.

כי המדות נק' בחי' צומח ויש בהם קטנות וגדלות כנודע [ועי' מענין דשא ועשב בזח"א [בזהר חלק א] בראשית (ד"יח ע"ב)]

Car les attributs émotionnels sont appelés le niveau du végétal, et ils connaissent des états de petitesse et de grandeur, comme on le sait. [Voir au sujet du deshe et de l'ehev dans le Zohar, première partie, Berechit (18b),

שהם ב' בחי' מלאכים יוצר משרתים שבכל יום חדשים לבקרים ואשר משרתיו שעומדים ברום עולם משי"ב [מששת ימי בראשית] כו'

qui correspondent à deux niveaux d'anges : « qui forme des serviteurs », lesquels sont « nouveaux chaque matin », et « dont les serviteurs » se tiennent « dans les hauteurs du monde » depuis les six jours de la Création, etc. ;

ושזהו ג"כ ענין חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם וע"ש ג"כ (ד"יט ע"א) ועיין מענין חציר ועשב ג"כ בזהר פ' פנחס (ד"יז ע"א)

et c'est aussi le sens de « l'herbe pour le bétail et la verdure pour le service de l'homme » ; voir également là-bas (19a). Voir aussi au sujet de l'herbe et de la verdure dans le Zohar, parachat Pin'has (217a).

ועד"ז יובן בנפש דבחי' עשב זהו בבחי' עבודת האדם שלמעלה מבחי' בהמה ועמ"ש בענין עשב ע"פ ואלה המשפטים ועי' עוד בזהר תרומה (דקע"א סע"א [סוף עמוד א])

De même, on comprendra que, dans l'âme, le niveau de l'ehev correspond au « service de l'homme », qui est supérieur au niveau de l'animal. Voir ce qui est écrit au sujet de l'ehev sur le verset « Et voici les lois » ; voir aussi le Zohar, Terouma (fin de 171a),

ובפי ויקרא די"ב ע"א] ועיקר הענין הוא שיש ב' מיני צמיחות הצומחי [הצומחים] מהארץ ע"י הזריעה האחד שהצמיחה היא במהותה ועצמותה כמו הגרעין הנזרע

et parachat Vayikra, 12a.] L'essentiel est qu'il existe deux sortes de croissance qui poussent de la terre grâce aux semences. Dans la première, la croissance est, par sa nature et son essence, semblable au grain qui a été semé,

וכמו זרעוני תבואה דגן וחטים כו' שהחטים הצומחים הם כמו החטים שנזרעו רק שפעולת הזריעה בארץ הוא שהצמיחה היא בתוספת מרובה מאד מאד כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כלום אדם זורע קב

Tels les grains de céréales et de blé, etc. : le blé qui pousse est semblable au blé qui a été semé ; seulement, l'effet du semis dans la terre est que la croissance s'accompagne d'une multiplication très, très grande, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Un homme sème-t-il une mesure de kav

אלא להוציא כמה כורים והב' היא כמו צמיחת פירות האילן ע"י הגרעין הנטוע בארץ שהגרעין הנטוע אין לו ערך כלל לגבי הפירות הנצמחים ממנו.

pour n'en faire sortir que plusieurs kor ? » Et le second type est semblable à la croissance des fruits d'un arbre à partir du noyau planté dans la terre : le noyau planté n'a absolument aucune commune mesure avec les fruits qui en poussent.

והוא התחדשות ממש. (ועמ"ש במ"א ע"פ הזהר ח"א [חלק א'] ר"פ נח גבי ועביד איכין ורבי זרעין והרמ"ז [והרב משה זכות] שם פי' שהם פרי העץ ופה"א נשמות ומלאכים) וכמ"כ [וכמו כן] למעלה כי

Il s'agit d'un véritable renouvellement. (Voir aussi ce qui est écrit ailleurs au sujet du Zohar, partie I, au début de la paracha de Noa'h, à propos de « il produit des fruits et multiplie les semences » ; le Ramaz y explique qu'il s'agit des fruits de l'arbre et des fruits de la terre, des âmes et des anges.) Il en va de même là-haut. Car

הנה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] והוא כמשל הזריעה והצמיחה ויש בה צמיחה ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] מעין האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] רק שהיא ב תוספת מרובה מאד מאד.

par un éveil d'en bas [il y a] un éveil d'en haut, comme dans l'analogie du semis et de la croissance. Il s'y produit une croissance : un éveil d'en haut de même nature que l'éveil d'en bas, mais accompagné d'une multiplication très, très grande.

והבי' כשהאתדל"ע [כשהאתערותא דלעילא] הוא מבחי' עליונה מאד שאין האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] ממהות וערך זה כלל רק שמ"מ ע"י זריעה בארץ העליונה שיש בה כח הצומח

Et le second type se produit lorsque l'éveil d'en haut provient d'un niveau extrêmement élevé, auquel l'éveil d'en bas n'est absolument pas comparable par sa nature ni par sa valeur ; néanmoins, par le semis dans la terre supérieure, qui possède en elle la puissance de faire croître

שהוא מבחי' גבוה מאד דנעוץ תחלתן בסופן נצמח כן צמיחה עליונה מאד מאד (וי"ל [ויש לומר] בזה שהוא המשכה שבדרך השתלשלות והמשכה שלמעלה מסדר ההשתלשלות.

cette puissance provenant d'un niveau extrêmement élevé, car « leur commencement est enfoncé dans leur fin », il en pousse ainsi une croissance suprême, très, très élevée. (On peut expliquer en cela qu'il s'agit d'un influx selon l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) et d'un influx qui se situe au-dessus de l'ordre de l'hichtalchelout.)

ועמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה זורע צדקות גבי אלא דלכאורה זה אינו מן המדה כו' אך הענין הוא כו' ועי"ז מוציא כח הצומח את כחו אל הפועל כו' ע"ש. [וסד"ה איהו וחיוהי]

Voir aussi ce qui est écrit dans Iggeres HaKodesh, dans la section intitulée « Il sème des actes de justice », à propos de « mais, à première vue, cela n'est pas proportionné », etc., puis « cependant, l'explication est... », etc., et de « grâce à cela, la puissance de croissance fait passer sa puissance à l'acte », etc. Voir là-bas. (Voir aussi la fin de la section intitulée « Lui et Ses forces vitales ».)

וזהו ענין כשעירים כו' שהצמיחה שמבחי' שעירים שהוא מטר הדק הוא רק כעין הזרע הנזרע אלא שהוא בתוספת מרובה

Voilà le sens de « comme des averses », etc. : la croissance qui provient du niveau des seïrim, c'est-à-dire de la pluie fine, est seulement semblable à la semence qui a été semée, mais elle s'accompagne d'une multiplication considérable ;

והיינו בחי' לימוד המשניות שהוא עלי דשא שהדשא אינו כעשב שנאמר בו עשב מזריע זרע משא"כ בדשא כמ"ש בזהר בראשית (ד"ט ע"א).

Et cela correspond au niveau de l'étude des Michnayot, qui est « sur le deshe » ; car le deshe n'est pas comme l'eshev, dont il est dit : « l'eshev qui produit une semence », contrairement au deshe, comme il est écrit dans le Zohar, Bereishit (page 19a).

והיינו כי מלימוד וגרסת המשניות לא נעשה הולדה חדשה רק מה שמבואר בהמשניות אבל כרביבים עלי עשב היינו שהצמיחה שמבחי רביבים שהוא בעלי תלמוד.

Cela signifie que l'étude et la récitation des Michnayot ne font naître rien de nouveau, mais seulement ce qui est expliqué dans les Michnayot. Mais «comme les pluies sur l'esev» désigne la croissance qui provient du niveau des revivim, c'est-à-dire des maîtres du Talmud,

הוא בחי עשב מזריע זרע עץ פרי כו' שמוציאים מפלפולם דין חדש כמו נפק מלתא מבינייהו שע"י העיון מולידים דין חדש מה שהיה בהעלם דבר קודם העיון הלז

correspond au niveau de «l'esev qui produit une semence, l'arbre fruitier», etc.: par leur dialectique, ils font émerger une nouvelle décision de loi, comme dans l'expression «une question est sortie d'entre eux»; car, par l'analyse, ils font naître une nouvelle décision de loi, qui était auparavant cachée avant cette analyse.

(והוא כמשל צמיחת דבר חדש כמו הפרי מהגרעין הנזרע כו' שהיה בו כח הפרי בהעלם מאד. וע' באגה"ק [באגרת הקודש] סד"ה והמשכילים יזהירו שזהו התגלות תעלומות חכמה ובמ"א נתבאר שזהו כמי שחופר בעומק הארץ ועי"ז מוציא מי מעיין

(C'est comme l'image de la croissance d'une chose nouvelle, tel le fruit qui pousse à partir du noyau semé, etc., lequel contenait de manière très cachée le pouvoir de produire le fruit. Voir Iggeres HaKodesh, à la fin du passage commençant par «Et les sages brilleront»: il s'agit de la révélation des «secrets de la sagesse». Ailleurs, il est expliqué que cela ressemble à quelqu'un qui creuse profondément dans la terre et fait ainsi jaillir une eau de source,

שהוא נביעה חדשה מהמקור משא"כ הלומד רק מה שכתוב זהו כמו המים שאינן בעומק הארץ כ"א על פני הארץ ונודע שהמעין הוא בחי עליונה מאד שהוא מבחי חכמה שלמעלה מהבינה כו'

qui est un nouvel écoulement à partir de la source. En revanche, celui qui étudie seulement ce qui est écrit ressemble à l'eau qui ne se trouve pas dans les profondeurs de la terre, mais à sa surface. Or, il est connu que la source correspond à un niveau très élevé, car elle relève de 'Hokhma, qui est au-dessus de Bina, etc.

ועמ"ש לקמן בד"ה ושאתם מים בששון ממעיני הישועה מבחי מעיין דייקא ע"ש ולכן עי"ז נמשך ג"כ מלמעלה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מבחי תעלומות חכמה וז"ש [וזהו שכתוב] בזח"א [בזהר חלק א] פ' חיי שרה)

Voir ce qui est écrit plus loin, dans le maamar commençant par « Vous puiserez de l'eau avec joie aux sources du salut » : il s'agit précisément du niveau de la source ; voir là-bas. C'est pourquoi, par ce moyen, est également attiré d'en haut un éveil d'en haut provenant du niveau des « secrets de la sagesse ». C'est ce qui est écrit dans le Zohar, partie I, Parshas Chayei Sarah)

(דק"ל ע"ב) ע"פ עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו. מאי למחכה לו. כד"א [כמה דאת אמר] חכה את איוב בדברים.

(page 130b), à propos du verset : « Aucun œil n'a vu, ô D.ieu, hormis Toi, ce qu'Il fera pour celui qui L'attend » : « Que signifie "pour celui qui L'attend" ? Comme il est dit : "Il attendit Iyov par des paroles." »

ואלין אינון דדחקין למלה דחכמתא ודייקין ליה ומחכאן ליה למנדע ברירו דמלה ולאשתמודעא למאריהון כו' ע"ש הרי שע"ז נמשך מבחינת עין לא ראתה כו'

« Ce sont ceux qui insistent sur un sujet de sagesse, l'examinent avec précision et l'attendent, afin de connaître la clarification du sujet et de parvenir à connaître leur Maître », etc. Voir là-bas. Ainsi, par ce moyen, est attiré un influx provenant du niveau de « Aucun œil n'a vu », etc.,

יעשה כו' וע' בפ"י זה בזהר (ואתחנן דרס"ז ע"ב) מענין יעשה תעשה מבע"ל כו' וזהו ענין כשעירים ורביבים כי שעירים היינו בחי השערות עצמן עד"מ

« Il fera », etc. Et voyez l'explication de cela dans le Zohar (Vaet'hanan, page 267b), à propos de « "Il fera" : il aurait fallu dire "tu feras" », etc. Voilà le sens de « comme des averses » et « comme des ondées » : car les se'irim désignent, par analogie, le niveau des cheveux eux-mêmes ;

אך ע"י העיון כתיב סלסלה ותרוממך לבחי שלמעלה מהשערות והיינו בחי רביבים ע"ד מ"ש ואתה מרובות קדש מה רב טובך כו' והוא בחי הפנימיות המלוכש בתוך השערות שהוא החיצוניות.

mais, par l'étude approfondie, il est écrit : « Exalte-la (salseleha), et elle t'élèvera », vers le niveau qui est au-dessus des cheveux. C'est là le niveau des revivim, selon le sens de ce qui est écrit : « Il est venu des myriades (rivevot) de sainteté », « Combien grande (rav) est Ta bonté », etc. C'est le niveau de la dimension intérieure, qui est revêtue à l'intérieur des cheveux, lesquels constituent la dimension extérieure.

וז"ש [וזהו שכתוב] (במיכה ס"ה) והיה שארית יעקב כו' כטל מאת ה' כרביבים עלי עשב כו' הרי שרביבים הוא שייך לבחי' טל כו'.

Et c'est ce qui est écrit (dans Michée, chapitre 5) : « Le reste de Yaakov sera », etc., « comme la rosée venant de D.ieu, comme des ondées sur l'herbe », etc. Ainsi, les revivim relèvent du niveau de la rosée, etc.

ועמ"ש בד"ה תורה צוה מענין ב' בחי' שיש בתורה אירוסין ונשואין ועד"ז יובן ג"כ ענין כשעירים ורביבים

Et voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par « La Torah qu'Il a ordonnée », au sujet des deux niveaux de la Torah, les fiançailles et le mariage ; dans cette même perspective, on comprendra également le sens de « comme des averses » et « comme des ondées »,

כי מה שע"י העיון נולד דין חדש ה"ז [הרי זה] כמו בחי' הולדה שהיא מבחי' נשואין כו'.

car lorsqu'une nouvelle décision de loi naît de l'étude approfondie, cela ressemble au niveau de l'enfantement, qui relève du niveau du mariage, etc.

והנה בספ"ד [בספרא דצניעותא] בזהר ס"פ תרומה (דקע"ז א') איתא ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע היינו דכתיב ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב.

Or, dans le Sifra deTzniusa du Zohar, à la fin de la paracha Terouma (page 177a), il est dit : « D.ieu dit : Que la terre fasse pousser desher, de l'herbe portant une semence » : c'est ce qui est écrit : « Vous affligerez vos âmes le neuvième jour du mois, au soir. » »

בהאי זמנא אדני הוי' אתה החלות כו'. וא"כ מוכן דבחי' שעירים עלי דשא ורביבים עלי עשב שייך ג"כ בבחי' זריעה וצמיחה זו דעשי"ת [דעשרת ימי תשובה] ויוהכ"פ [ויום הכפורים]

« En ce temps-là : Ado-nai Havaya, Tu as commencé », etc. Il est donc clair que le niveau des « averses sur le desher » et des « ondées sur l'herbe » se rapporte également à ce niveau de semailles et de croissance des Dix Jours de Techouva et de Yom Kippour.

והענין כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] ע"פ כי כארץ תוציא צמחה כו' דהיינו הצמיחה והאתעדל"ע [והאתערותא דלעילא] הנמשך בכל השנה ע"י זריעת המצות זורע צדקות כו'.

L'explication est celle qui a été donnée plus haut à propos du verset : « Car, comme la terre fait pousser son produit », etc. Il s'agit de la croissance et de l'éveil d'en haut qui se déploient tout au long de l'année grâce aux semailles des mitsvot : « Il sème des actes de justice », etc. ;

כן אדי הוי יצמיח צדקה ותהלה בר"ה [בראש השנה] ויוהכ"פ [יום הכפורים] והיינו ע"י התשובה וכמבואר לעיל שבחי שברים זהו בחי חרישה כוי וצמיחה זו היא מבחי עליונה יותר וז"ש [וזהו שכתוב] בהאי זמנא אדי הוי אתה החלות כוי.

« Ainsi Ado-naï Havaya fera germer la justice et la louange », à Roch Hachana et à Yom Kippour ; cela se fait par la techouva, comme il a été expliqué plus haut : le niveau des chevarim est celui du labour, etc. Cette croissance provient d'un niveau supérieur. C'est ce qui est écrit : « En ce temps-là : "Ado-naï Havaya, Tu as commencé" », etc.

40 והנה צמיחה זו הוא ג"כ ע"י וזרקתי עליכם מים טהורים שהם י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] ונודע שיש כמה מדרגות זו למעלה מזו בענין גילוי יג"מ [י"ג מדות] הרחמים שהתחלה הוא בר"ה [בראש השנה] ע"י השופר ועיקר הגילוי הוא ביוהכ"פ [ביום הכפורים] ובפרט בנעילה דיוהכ"פ [דיום הכפורים]

Or, cette croissance aussi s'opère par « Je répandrai sur vous une eau pure », qui désigne les Treize Attributs de miséricorde. Il est connu qu'il existe plusieurs niveaux, les uns au-dessus des autres, dans la révélation des Treize Attributs de miséricorde : celle-ci commence à Roch Hachana, par le chofar, et sa révélation essentielle a lieu à Yom Kippour, particulièrement à la Neïla de Yom Kippour.

וזהו ענין כשעירים כוי וכרביבים כוי ועמ"ש סד"ה והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול כוי ועמ"ש עוד מענין סלסלה ותרוממך בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר כפי אחרי:

C'est là le sens de « comme des averses », etc., « et comme des gouttes de pluie », etc. Voir ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Et il adviendra en ce jour qu'un grand chofar retentira », etc. Voir également ce qui est écrit au sujet de « Exalte-la, et elle t'élèvera », dans l'explication du verset « Car en ce jour, il fera expiation », dans la paracha d'A'haré.

41 ח והנה אופן אחד בארץ ת"י [תרגום יונתן] מלרע לרום שמיא וכן מתחת לרקיע מתורגם מלרע והענין כמ"ש בשם הה"מ [הרב המגיד] דהנה כפי בראשית כתיב את כל אשר עשה

8. Or, « un Ofan sur la terre » : le Targoum Yonatan traduit par milra, « en bas », [s'élevant] jusqu'à la hauteur des cieux. De même, « sous le firmament » est traduit par milra. L'explication est celle qui est rapportée au nom du Maguid : dans la paracha Berechit, il est écrit : « tout ce qu'Il avait fait,

והנה טוב מאד וא"כ מהיכן נתהוה הרע שהרי נאמר ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת המות ואת הרע

et voici, cela était très bon.» Si tel est le cas, d'où le mal est-il venu à l'existence? Car il est dit: «Vois, j'ai placé devant toi aujourd'hui la vie et le bien, la mort et le mal.»

אך הענין שהרע בשרשו אינו רע כלל ואדרבה שרשו ומקורו המחיה אותו הוא טוב ע"ד שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שטן ופנינה לשם שמים נתכוונו.

Mais l'explication est que le mal, à sa racine, n'est nullement mauvais; au contraire, sa racine et sa source, qui lui donne vie, est bonne. C'est dans ce sens que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «Le Satan et Penina agissaient pour la gloire du Ciel.»

וכמשל הזונה עם בן המלך המבואר בזח"ב [בזהר חלק ב'] (פ' תרומה דקס"ג ע"א) שכל רצונה וחפצה שלא ישמע אליה הבן כו' וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ טוב זה יצ"ט [יצר טוב] מאד זה יצה"ר [יצר הרע]

C'est comme dans la parabole de la prostituée et du fils du roi, expliquée dans le Zohar, deuxième partie (paracha Terouma, page 163a): tout son désir et toute sa volonté sont que le fils ne l'écoute pas, etc. C'est ce qu'enseignent nos Sages, de mémoire bénie, à propos du verset: «"Bon": c'est le penchant au bien; "très": c'est le penchant au mal.»

אך כשיורד למטה ע"י השתלשלות נעשה למטה רע גמור והוא כמשל המכבד שמכבדין בו הבית

Mais, lorsqu'il descend plus bas par l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), il devient, en bas, un mal absolu. Cela ressemble à l'exemple du balai avec lequel on balaie la maison:

שהרי הוא טוב שעל ידו מבערים הקיסמים והפסולת מן הבית אך כשלוקחים ממנו שבט להכות בו התינוק נעשה רע כו' וזהו לשון מלעיל ומלרע.

il est bon, car il permet d'enlever de la maison les copeaux et les déchets; mais, lorsqu'on en prend une baguette pour frapper un enfant, il devient mauvais, etc. Telle est [la signification] des termes mil'eil et milra,

דהוא תרגום של מעלה ומטה שמה שהוא בחי' למטה נקי מלרע שאינו רע ח"ו [חס ושלום] כ"א שורש ומקור שיתהווה ממנו ע"י רבוי השתלשלות בחינת רע כו'

qui sont les traductions araméennes de « en haut » et « en bas » : ce qui se trouve au niveau de « en bas » est appelé milra ; cela ne signifie pas qu'il soit mauvais (ra), à D.ieu ne plaise, mais qu'il est la racine et la source d'où, à travers de nombreuses étapes de descente, le niveau du mal viendra à l'existence, etc. ;

משא"כ בבחי' שהוא מלעיל אין שם שורש להתהוות רע כלל ועד"ז שרפים עומדים ממעל לו בעולם הבריאה דשם בינה מקנא אין שם שורש לרע כלל.

tandis qu'au niveau de mil'eil, « en haut », il n'y a là aucune racine d'où le mal puisse venir à l'existence. De même, les Serafim « se tiennent au-dessus de Lui » dans le Monde de Béria, où « Bina fait son nid » ; il n'y existe aucune racine du mal.

אבל האופנים שהם בעשייה שעליו נאמר אף עשיתו היינו שבעשייה יש יניקה לבחי' אף ע"ד שלשה פתחו באף כו'.

Mais les Ofanim se trouvent dans Assiya, à propos duquel il est dit : « Même (af), Moi, Je l'ai fait » ; cela signifie que, dans Assiya, il existe une prise pour le niveau de af (la colère), à la manière de « trois commencèrent par af », etc.

לכן הגם שהאופנים הם קדושה גמורה ואופן אחד בארץ שהוא סנדל הוא כתר דעשייה נקי מלרע היינו שעמידתם בעולם שהוא מקור ושרש להסתעפות הרע ממש למטה

Par conséquent, bien que les Ofanim relèvent d'une sainteté complète, et que « l'un des Ofanim sur la terre », qui est Sandalphon, le Kéter d'Assiya, soit appelé milra, c'est-à-dire qu'ils se tiennent dans un monde qui est la source et la racine d'où le mal proprement dit se ramifie ici-bas.

ומזה אדרבה יגדל הרעש שלהם יותר מהשרפים שהם ברעש גדול על שיש שורש להתהוות הרע וההסתר כו'

Au contraire, cela rend leur tumulte plus grand encore que celui des Séraphins, car ils font grand bruit du fait qu'il existe une racine à partir de laquelle le mal et la dissimulation viennent à l'existence, etc. ;

וכענין בחי' תשובה שלמעלה מצדיקים שג"כ התשובה אינה דוקא על עבירות ממש שהרי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל ימיו בתשובה

comme dans le cas du niveau de la techouva, qui est supérieur à celui des justes ; car la techouva, elle aussi, ne porte pas nécessairement sur des fautes proprement dites, puisque nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Tous ses jours, il est dans la techouva » ;

אלא התשובה הוא על ניצוץ אלקות שבנפשו שירד פלאים מטה מט מאור פניו ית' דלית מחשבה תפיסא ביה כו' וכמ"ש סד"ה

mais la techouva porte sur l'étincelle de divinité dans son âme, qui est descendue à une profondeur étonnante, loin de la lumière de Son visage, béni soit-Il, Lui que « nulle pensée ne peut saisir », etc. Et comme il est écrit à la fin du discours commençant par

כי ההרים ימושו וע"כ נק' אופני הקדש שמגיעים על חדי הרעש שלהם לבחינת קדש העליון שלמעלה מבחי' קדוש בוי"ו שאומרים השרפים עד שע"ז ממשיכים כבוד הוי' ממקומו המשכה מבחי' חכמה עילאה ממש.

« Car les montagnes s'éloigneront. » C'est pourquoi ils sont appelés « les Ofanim saints » (ofanei hakodech), car, par leur tumulte, ils atteignent le niveau du kodesh supérieur, qui est au-dessus du niveau de kadosh avec un vav, que prononcent les Séraphins ; ainsi font-ils descendre « la gloire de Havaya depuis Son lieu », une effusion provenant du niveau de la 'Hokhma supérieure elle-même.

ובזה יתורץ הש"ס [הששה סדרים] דחולין (פג"ה [פרק גיד הנשה] דצ"א סע"ב [סוף עמוד ב]) דמשמע שהאופנים הם במעלה עליונה יותר מהשרפים וקשה ע"ז ממ"ש אופן אחד בארץ כו'

Ainsi s'éclaire le passage du Talmud dans Chullin (chapitre Gid HaNasheh, fin de la page 91b), dont il semble ressortir que les Ofanim occupent un rang supérieur à celui des Séraphins ; or cela est difficile à concilier avec ce qui est écrit : « l'un des Ofanim sur la terre », etc.,

וכמ"ש האריז"ל [הארי"י זכרונם לברכה] שהאופנים הם בעשייה כו' אלא דשניהם אמת שאע"פ [שאף על פי] שהם בעשייה עכ"ז [עם כל זה] על ידי הרעש גדול שלהם הם מגיעים למעלה מהשרפים

et comme l'a écrit l'Ari zal, les Ofanim se trouvent dans Assiya, etc. Mais les deux affirmations sont vraies : bien qu'ils se trouvent dans Assiya, ils atteignent néanmoins, par leur grand tumulte, un niveau supérieur à celui des Séraphins ;

היינו שהשרפים משיגים בחינת קדוש בוי"ו והאופנים נק' אופני הקדש כו' והיינו כי מלכות מקננא בעשייה

C'est-à-dire que les Séraphins saisissent le niveau de kadosh, avec un vav, tandis que les Ofanim sont appelés ofanei hakodesh, etc. Cela tient au fait que «Mal'hout réside en Assiya»,

ועל ידי ירידה זו נעשית עטרת בעלה והיא מתעלה למעלה מעלה וכמ"ש במ"א סד"ה רני ושמחי בת כו' ושכנתי בתוך דוקא ועיין זהר ח"א [חלק א'] ויצא (קנ"ח ע"ב).

et, par cette descente, elle devient «la couronne de son époux» et s'élève toujours plus haut, comme il est écrit ailleurs, à la fin du discours commençant par «Chante et réjouis-toi, ô fille», etc.: «et Je résiderai au milieu de toi», précisément. Voir aussi le Zohar, Part I, Vayetzei (page 158b).

והיינו כי יתרון האור נמשך מן החושך דוקא וזהו והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים

Car «la supériorité de la lumière» provient précisément des ténèbres. C'est le sens de: «Et il arrivera, en ce jour-là, que des eaux vives sortiront de Jérusalem»,

שהיא בחי' מלי המקננא בעשייה חצים אל הים הקדמוני בחי' בינה המקננא בכריא' [בכריאה / בכריאת] וכמ"ש בזח"ג [בוהר חלק ג] (פי שלח דקע"א).

qui est le niveau de Mal'hout, résidant en Assiya; «la moitié d'entre elles vers la mer orientale», le niveau de Bina, résidant en Béria, comme il est écrit dans le Zohar, Part III (Parshas Shelach, page 171).

וכמ"ש במ"א בד"ה מי מנה כו' רובע ישראל בפ"י אף עשיתיו שאף הוא רובי שמרבה בחי' רביעית שלמעלה משלשה הבחי' בראתיו יצרתיו עשיתיו כו' יעו"ש [יעוין שם]:

Et comme il est écrit ailleurs, dans le discours commençant par «Qui peut compter», etc., au sujet de «la quatrième part d'Israël», sur le sens de «même (af), Je l'ai faite»: af est un terme d'inclusion (ribbouï), qui inclut un quatrième niveau, supérieur aux trois niveaux «Je l'ai créée, Je l'ai formée, Je l'ai faite», etc. Voir là-bas.

42 קיצור

Résumé

43 (א) התורה נמשלה למטר ולטל. מטר הוא ממטה למעלה וטל הוא מלמעלה למטה ושמים הם בעלי תורה והארץ היא בחי' בעלי מצות ופעמים שמים קדמו לארץ ופעמים ארץ קדמה.

(1) La Torah est comparée à la pluie et à la rosée. La pluie va du bas vers le haut, tandis que la rosée descend d'en haut. Les cieux représentent les maîtres de la Torah, et la terre, le niveau des maîtres des mitsvot. Parfois, les cieux ont précédé la terre, et parfois la terre a précédé les cieux.

המטר פעולתו שמררה את הארץ ועי"ז והולידה והצמיחה מכח הצומח שיש בה וכן בנפש יש כח להצמיח ראשית תבואתה ע"י התלבשותה בנפש הבהמית ששרשה מבחינת שמרי האופנים: (ב) והאופנים מתנשאים ברעש גדול

La pluie a pour effet d'abreuver la terre ; ainsi, « elle lui fait produire et germer », grâce au pouvoir de croissance qui est en elle. De même, l'âme possède le pouvoir de faire germer « les prémices de sa récolte », en se revêtant dans l'âme animale, dont la racine provient du niveau des résidus des Ofanim. (2) Et les Ofanim s'élèvent dans un grand fracas,

כי השרפים שהם בעולם הבריאה שהוא ראשית בריאת היש מאין ומאיר שם בינה הם משיגים היותו קדוש ומובדל ורק אות הוא בצבא שלו שצבאי צבאות התהוותם מאות אחד.

car les Séraphins, qui se trouvent dans le Monde de Béria, commencement de la création de l'être à partir du néant, où brille Bina, comprennent qu'Il est saint et séparé, et que « Lui seul est un signe dans Son armée », car les armées, en nombre infini, sont toutes apparues à partir d'une seule lettre.

אבל האופנים שהם בעשייה ואפילו החיות שהם ביצירה שמקבל מהבריאה בבחי' השתלשלות יש מיש. לא כמו הבריאה שמקבל מבחינת אין ולכן הם רחוקים יותר מהשגת אלקות.

Mais les Ofanim, qui sont en Assiya, et même les 'Hayot, qui sont en Yetsira — laquelle reçoit de Béria selon l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), de l'être à partir de l'être, contrairement à Béria, qui reçoit du niveau du néant (ayin) — sont donc plus éloignés de la compréhension de la divinité.

ע"כ הם ברעש גדול ע"ד בעלי תשובה שמחמת הריחוק הוא בחילא יתיר ורעש גדול זה שרשו מלפני מלך כו'

C'est pourquoi ils sont dans un grand fracas, à l'image des baalé techouva, car l'éloignement leur donne « une force plus grande ». Ce grand fracas a sa racine « d'avant qu'un roi [ne règne] », etc.

ועי"ז נושאות את הכסא שהוא ראש עולם הבריאה וגם כמראה אדם שעל הכסא רמ"ח פקודין דאינון רמ"ח איברים ושס"ה ל"ת [לא תעשה] שס"ה גידים עמ"ש בד"ה וישלח יהושע כו'

Et par là, ils portent le Trône, qui est la tête du Monde de Béria, ainsi que « l'apparence d'un homme » sur le Trône : les 248 commandements, qui sont les 248 membres, et les 365 interdits, les 365 tendons. Voir ce qui est écrit dans le discours commençant par « Et Yehoshoua envoya », etc.,

מרגלים חרש ומגביהות בחינה זו לאור א"ס ב"ה ממש: (ג) ועי"ז אומרים ברוך כבוד הוי"מ ממקומו.

« des espions, en secret ». Et ils élèvent ce niveau jusqu'à la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, elle-même. (3) Et par là, ils disent : « Béni soit la gloire de Havaya depuis Son lieu. »

כבוד עילאה ל"נ [ל"ב נתיבות] תיבות החכמה אשר אור א"ס ב"ה מאיר בה בבחי' גילוי ממש כמ"ש בספר ש"ב [של בינונים] פל"ה בהג"ה [בהגהה] ועמ"ש בד"ה ואהבת את בפרשה ואתחנן ומ"ש ע"פ נשא את ראש בני גרשון בענין נקודה בהיכלא.

La gloire supérieure, ce sont les trente-deux sentiers de 'Hokhma, où la Lumière infinie, béni soit-Il, brille dans une révélation effective, comme il est écrit dans Sefer Shel Beinonim, chapitre 35, dans la glose. Voir également ce qui est écrit dans le discours commençant par « Et tu aimeras », dans la paracha Vaet'hanan, et ce qui est écrit sur le verset « Fais le dénombrement des fils de Guerchon », au sujet du « point dans le palais ».

שיהיה נמשך ומתגלה למטה ור"ל [ורוצה לומר] גילוי כבוד עילאה זהו איך שלמעלה היש וכל מה שלמטה הוא כלא חשיב.

[Ils demandent] qu'elle soit attirée vers le bas et révélée ici-bas. C'est-à-dire que la révélation de la gloire suprême consiste en ceci : ce qui est en haut est l'être [véritable] (yech), tandis que tout ce qui est en bas est considéré comme rien.

44 ועל זה ביקש משה הראני נא את כבודך איך שלמעלה היש אמיתי שהוא ענין הכבוד.

C'est pourquoi Moché demanda : « Montre-moi, je T'en prie, Ta gloire » : comment, en haut, l'être véritable est ce qui constitue la « gloire ».

ולכן החכמה שבה גילוי בחי' זו היא בחינת כח מה בבחינת ביטול ואין ממש ועמ"ש סד"ה זאת חנוכת המזבח.

C'est pourquoi 'Hokhma, où se révèle ce niveau, est le niveau de ko'a'h ma (« le potentiel du quoi »), dans un état d'annulation de soi et de véritable néant. Voir aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Ceci est la dédicace de l'autel ».

ועל גילוי זה לעי"ל [לעתיד לבוא] נאמר ומעין מבית ה' יצא. ועמ"ש על פסוק והחרים ה' את לשון ים מצרים והניף ידו על הנהר כו':

De cette révélation dans les Temps futurs, il est dit: «Une source jaillira de la Maison de Havaya.» Voir aussi ce qui est écrit sur le verset: «Et Havaya détruira entièrement la langue de la mer d'Égypte, et Il agitera Sa main au-dessus du fleuve», etc.

45 (ד) ועד"ז יובן בענין נה"ב [נפש הבהמית] וזהו ענין מאה ברכות ובמעשה הוא ע"י המצות. וזהו ענין כמטר לקחי. ותתן לנו ה' אלקינו:

(4) De même, on comprendra ce qu'il en est de l'âme animale. C'est là le sens des cent bénédictions ; dans l'action, cela se réalise par les mitsvot. C'est là le sens de « Comme la pluie, Mon enseignement » et de « Et Toi, Havaya, notre D.ieu, Tu nous as donné ».

46 (ה) אך מתחלה צ"ל חרישה דמרפי ארעא לב נשבר ונדכה ואחר כך המטר זהו התורה.

(5) Mais il faut d'abord labourer, « ce qui ameublait la terre » : un cœur brisé et contrit ; ensuite vient la pluie, qui est la Torah.

ויינו ע"י ואד יעלה. שברו הבריות את ערפן. ובחי"ט טל זהו ענין הקב"ה קורא ושונה כנגדו ודברי אשר שמתי בפ"ך.

Et cela se fait par « une brume montait » ; « les créatures se brisèrent la nuque ». Le niveau de la rosée correspond à « le Saint béni soit-Il lit et étudie face à lui », ainsi qu'à « Mes paroles que J'ai mises dans ta bouche ».

וזהו האזינו השמים ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] ותשמע הארץ בעלי עסקים שכולם יוכלו להמשיך בחי' כמטר וכטל כו':

Et c'est là le sens de « Prêtez l'oreille, cieux » : les érudits en Torah ; « et que la terre entende » : les hommes d'affaires ; car tous peuvent faire descendre le niveau de « comme la pluie » et de « comme la rosée », etc.

47 (ו) ודרך כלל יש בחינות אלו בעשרת ימי תשובה וחג הסוכות כי ענין יום תרועה זהו ענין לב נשבר ועי"ז וזרקתי עליכם

(6) De manière générale, ces niveaux se trouvent dans les Dix Jours de la Techouva et dans la fête de Souccot. Car le sens de «jour de sonnerie» est celui d'un cœur brisé ; et par cela, «Je répandrai sur vous

מים טהורים בחינת כאשר ירד הגשם והשלג שזהו ענין יוהכ"פ [יום הכפורים] כמשל בד"ה האזינו השמים (הראשון) ועי"ז ונתן זרע לזורע ולחם לאוכל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים.

de l'eau pure», le niveau de «comme la pluie et la neige descendent», ce qui correspond à Yom Kippour, comme dans l'analogie du discours qui commence par «Écoutez, cieux» (le premier). Et par cela, «il donne de la semence au semeur et du pain à celui qui mange» : Israël nourrit son Père dans les cieux.

וזהו וסוכה תהיה לצל יומם. יומם יצוה ה' חסדו. מתחלה בבחינת מקיף ואח"כ בשמע"צ [בשמיני עצרת] נמשך בבחי' פנימי ועד"ז ענין בצל אל היית וידעת:

Et c'est là le sens de «Une soucca sera un abri pendant le jour» ; «Le jour, Havaya ordonne Sa bonté» : d'abord, selon un mode enveloppant, puis, après, à Chemini Atseret, elle est attirée selon un mode intérieur. Et dans le même ordre d'idées, le sens de «Tu étais dans l'ombre de Kel, et tu as connu».

48 (ז) כשעירים זהו מטר הדק והוא ענין המשניות ורכיבים תלמוד ומזה נמשך ב' בחי' צמיחה דשא ועשב:

(7) « Comme des averses (se'irim) » : il s'agit de la pluie fine, qui correspond aux Michnayot ; « et comme des gouttes de pluie (revivim) » : au Talmud. De là découlent deux niveaux de croissance : deshe et esev.

49 (ח) ענין אופן א' בארץ תרגום מלרע. פ"י שמה שהוא למטה נק' מלרע לפי ששם יש שורש להתהוות

הרע וע"כ הם ברעש גדול וע"כ נקראו אופני הקדש וע' חולין (צ"א סע"ב [סוף עמוד ב]):

(8) Le sens de «un ofan sur la terre», que le Targum rend par milra. C'est-à-dire que ce qui est en bas est appelé milra, parce que c'est là que se trouve une racine permettant au mal de venir à l'existence ; c'est pourquoi ils sont dans un grand fracas, et c'est pourquoi on les appelle les ofanei hakodech (les Ofanim saints). Voir aussi 'Houlin (fin de 91b).

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likkutei-torah/haazinu/3/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak